

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELOS SZERKESZTŐ

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr

Egységes politika.

Budapest, okt. 26.

** A nagy politikus báró Bánffy Dezső még haza se jött Zágrábról, a zsoldjában álló lapok már is dicshimnuszokat zengenek róla a zágrábi dolgokért, s a tüntetések, ablak-beverések, zászló-tépések és verekedések zaja még el se csendesült, már is sietnek konstatálni, hogy a Bánffy »egységes politikájának« milyen szép gyümölcse ez a zágrábi királylátogatás.

Királylátogatással, etikett-szerű dologgal nemzetiségi kérdést megoldani ép oly abszurdum, mint vallási kérdést. Olyan sérelmeket, amelyeket nem udvariassági tények elmulasztása okozott, udvariassággal elintézni nem lehet. Ezt nem akarta elhinni Bánffy és Khuen-Héderváry, mikor lehívták a királyt Zágrábra, hogy tanúja legyen egy botránynak, amely szépen illusztrálja a nemzetiségi kérdés békés megoldásának előrehaladását.

A horvátok elégedettségét az ő kiegyezési törvényükkel, a Nagodával a horvát ellenzék folyton szítja. Nincsenek megelégedve a törvényvel, mely a magyarságnak tulságosan nagy teret biztosít, s nincsenek megelégedve a bánokkal, akik mesterséges politikával arra igyekeznek, hogy a horvát nemzeti elemet a közügyek vezetésében a lehetőségig mellőzzék. Különösen alkalmas erre a célra a horvát választási törvény, amely igen magas cenzúrával lehetetlenné teszi a horvát parasztságnak, hogy a választásokba befolyjon.

Ugyanakkor, amikor Bánffy — ő tudja, mi alapon — enunціálta, hogy a nemzeti kérdés magamagától siet a békés megoldás felé, a horvátok a nyugati sajtot panaszolják, hogy mily hátrányos rájuk nézve a magyar fenhatóság. Tehát az »egységes politikának« még sincsenek olyan gyönyörű gyümölcsei, mint azt Bánffy báró a király kezébe adott beszédben konstatálja. Az 1868. óta üzött nemzetiségi politika — a törvények határozta hivatalos politika, s a miniszteriumoktól jövő

»bizalmas« rendeletek készítette félhivatalos politika egyaránt — nem hogy igazán hozzá kapcsolta volna Horvátországot Magyarországhoz, hanem napról-napra jobban elválasztotta.

Igaz ugyan, hogy Horvátország utóvégre is hódított állam, s teljesen jogosult lett volna a teljes bekebelezés, ugyanazon köz- és magánjoggal, mint az anyaország, s a kiegyezés idején is kénytelen volt Horvátország Ausztria elől Magyarországhoz fordulni, nehogy a germánsághoz való abszolút anektálás legyen a sorsa. Az is igaz, hogy ha Andrassy 1868-ban nem elég zseniális a horvátságot Magyarországhoz csatolni, Horvátország ma ott volna, ahol Czilli, s a horvátság annyira el volna germanizálva, akár az észrevétlenül pusztuló, áthasonuló vendek és morvák. De viszont azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egy józan nemzetiségi politikának még nem elég az a vívmány, amit a másik fél tehetetlensége idéz elő, s ha csak a szükség, a végszükség készít valakit arra, hogy hozzánk meneküljön: csak addig lesz a mi hívünk, amíg a végszükség tart. Ha jönne egy új Napoleon, aki carta biancat nyújtana a horvátoknak, alig hihető, hogy Horvátország rögtön el ne dobná magát a Nagodát, s ellenünk ne fordulna. Nemzetiségi és vallási ügyekben a nyers hatalom semmi, csak addig tart uralom, törvény és új rend, amíg elég erő van az erőszakos végrehajtáshoz is, és egy nemzetiségi elem csak addig ragaszkodik a Magyarországnak nevezett nagy nemzetiségi és nyelvi konglomerátumhoz, amíg nem jön egy másik hatalom, mely képes és kész őt megvédeni mostani ura, a magyarság ellen.

Olyan dolgok ezek, amelyek megértésére talán még Bánffy Dezső báró, a magyar miniszterelnök is elég képességgel rendelkezik. Csak hogy természetesen gyengének érzi magát egy olyan politikára, amely nem csupán sablonszerű és időhöz kötött törvények meghozására és bizalmas és nem bizalmas adminisztrációs

rendeletek kiadására szorítkozik hanem egyszersmind arra is képes, hogy a nemzetiségi érzelmekbe bizonyos harmóniát hozzon, hogy egységessé tevén s bizonyos theoretikus célok felé irányítván a nemzetiségi mozgalmat, a napról-napra égetőbbé váló nemzetiségi kérdést olyképen oldja meg, hogy a magyar állami érdekek és a magyar közjog épségben tartásával a nemzetiségek is kapjanak valamit. Egy kis nagylelkűséget is kellene tanusítani, a nemzetiségek iránt ez a legjobb politika — de nem memorandum megkegyelmezésével, hanem valami konkrét, inkább a népre ható dologgal.

A zágrábi botrány pedig nemcsak a Bánffyk »egységes nemzetiségi politikáját« czáfolta le, hanem egyszersmind eklatáns megnyilatkozása volt annak is, mennyire nem képesek a magyar államot reprezentálni Bánffy és Társai. Egy miniszterelnök kell, hogy hatalmas legyen, hatalmas, mint a nemzet, amelynek képviselőjében megjelen. Bánffyról lévén szó, nem tudja az ember elképzelni: politikai gyávasága, vagy pedig a kormányügyekben annyiszor tanusított tudatlansága volt-e az oka, hogy nem volt elég ereje és bátorsága megakadályozni azt, hogy gyermekifjak eléggessék a magyar nemzeti zászlót.

Az is egy nagy mulasztása a magyar kormánynak, hogy egy ilyen botrány egyáltalában előfordulhatott. A mi kormányunknak a liberálisizmus terjesztése eddig annyi munkát adott, hogy nem értek rá tekintélyt szerezni a magyar államnak. A magyar zászló a magyar nép előtt sokhelyen úgyszólván semmi, egy olyan eszköz, amelyet képviselőválasztáskor arra használnak, hogy legyen hova ragasztani a liberális jelölteket éltető plakátokat. Ilyen körülmények között persze megszűnik a zászló valami szent dolognak lenni, elvesziti tekintélyét, s csupán czégernek nézi a nép. A zágrábiak, akiknek oly bőséges

alkalmuk volt a képviselőválasztások alkalmával a kormány választási politikáját kiismerni: természetesen nagyon könnyen megfedkezhettek a magyar zászló szent voltáról. Nem annyira a horvát nép büne volt e csufos botrány, hanem sokkal inkább azé a kormányé és azoké a kormányoké, akik kormányzói bölcsességükkel olyan közvéleményt, olyan közhangulatot teremtettek, amely mellett a nemzetek alkotmányainak történetében ily ritka botrányos eset előfordulhat.

Még vigasztalhatjuk magunkat valamennyire azzal, hogy a botrányok utóvégre is szükséges dolgok. Hanem ha el tudnók is felejteni a zágrábiak felháborító magatartását, szégyelnünk kell magunkat a kormány magatartása miatt, melyet a botrány megtörténte után tanusított. Egyszerűen szemet hunyt fölötté — denique a Bánffy Dezsőből még a hazafias önértet is hiányzik — s eltusolta volna a dolgot, ha a Felsőség kérdőre nem vonja. S a parlament elé kerülve a dolog, Bánffy báró még arra sem méltatta az ügyet, hogy behatóbb információkat szerzett volna s a miniszterelnöki hatalom spanyol-fala mögé bujva kicsinyíteni igyekezett a botrányt, s megelégedett azzal a stereotyp kifejezéssel, hogy »a legszigorubb vizsgálat indított meg, s a botrány elkövetői a legszigorubb büntetésben fognak részesülni.«

Nem, miniszterelnök ur, olyan dologban nem elég egy stereotyp frázis, itt egy nemzetet sértettek meg, itt tényeket akartunk a miniszterelnök urtól hallani, olyan tényeket, amelyekből kitűnik, hogy a megsértett Magyarország csakugyan méltó elégtételt fog kapni.

De nem, báró Bánffy Dezsőtől ezt sem vártuk, sokkal jobban ismertük őt, s az ő »egységes« nemzetiségi politikáját, amely ily hallatlan botrányt képes volt produkálni. Most már csak arra vagyunk kíváncsiak, meddig fogja még Magyarországot »vezetni« ez a kormány, s micsoda skandalumok és eddig képtelenségeknek tartott kormányzati tények következnek még az »egységes« nemzetiségi politika e gyümölcse után?!

Jubileum és kongresszus.

Nagyvárad városának krónikájába ma két nevezetes eseményt kell följegyeznünk: »Nagyvárad« című egyik helyi hírlapunknak 25 éves jubileumát, valamint a magyar hírlapírók tömeges összejeövetelét, ha úgy tetszik nevezni, kongresszusát. —

Igen természetesen az első helyen említett jubileum alkalmából, korántsem egyéneket ünneplünk, talán éppen azokat, kik a nevezett lapnál ez idő szerint szerepelnek, mert hiszen nekik, abban a hosszú és változatos 25 évben, csakis a legutolsó, arasznyi idő és hely jut, de igen is magát azon tényét ünnepeljük, hogy az illető lap megfutotta immár egy negyed százados pályáját, mely időnként valóban fényes volt s mely egyszer másszor igazán a legkitünőbb erőket gyűjtötte össze, a maga szellemi munkásainak nagy táborában.

A legelőjálisabb érzelmekkel s a legjobb szerencsekívánatokkal járunk mi is, a lap 25 éves jubileumának házi ünnepélyéhez, jó kívánataink között különösen hangsúlyozván: majd jövője is legyen olyan, mint a milyen múltja volt! —

Továbbá a második helyen említett kongresszus alkalmából, legőszintébb kollégialítással, s legmelegebb öröm érzelmeinkkel üdvözöljük, a közönség nevében is, a városunkban összesereglett hírlapírókat, bármely párthoz tartozzanak, s bármely irányban működjenek is.

Hálás köszönetet mondunk azért, hogy városunkat megtisztelő jelenlétükkel szerencsételtik, valamint legfőbb kívánságunk oda terjed: hogy közönségünknek, tehetőségéhez képest, hangosan nyilvánuló rokonszenves szíves látását, éppen olyan rokonszenvenvel és éppen olyan szívesen fogadják, s emlékezetükben megtartsák.

S egyszersmind kívánjuk azt is: hogy itteni együttlétük idejére tervezett, bár rövid, de igen komoly munkálkodásukat, a kongresszus tanácskozásait és netaláni határozatait, a legkitünőbb siker is kövesse! — —

Megragadjuk egyúttal a kínálkozó alkalmat, hogy a kongresszusra kitűzött, gazdag és sokoldalú, például a vidéki hírlapíróknak a milléniumkor nyújtandó kedvezmények, nemkülönben a vidéki hírlapírók segélyegylete stb. pontokból álló programhoz, mi is, egy parányi javaslattal hozzájáruljunk. Legrövidebben kifejtjük ezt a következőkben.

Legelső sorban magának a sajtónak, de azután a nagy közönségnek is, egyaránt érdekében áll, hogy a sajtó, s kivált a hírlapíródalom, minél magasabb színvonalra emelkedjék. S ezt leghathatósabban előmozdíthatja: szellemi munkásainak kvalifikációja.

Korántsem valamely bélyeges és pecsétes bizonyítvánnyal igazolható iskolai kvalifikációt értünk.

Jól tudjuk, hogy bár az ilyenmü előkészültség hiánya, nem egyszer feltűnő baklövéseknek szolgál okául, végre is a valódi tehetséget ezen a téren, közönséges sablonok szerint mérni nem lehet.

De igen is megkívánható és ellenőrzendő volna azon kvalifikáció, melyet ezúttal akként jelzünk: hogy minden hírlapírónk a társadalomban, legalább is korrekt egyéni pozícióval birjon. Talán ezt hamarjában jobban ki lehet fejezni negative: hogy a hírlapírók között ne legyen olyan, aki bármilyen tekintetben diszkreditálva, diffamálva volna.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Szomorú jubileum.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —
Irtá: Márton.

Egy század tünt el azóta az enyészet tengerében; egy század viharzott el azóta Európa népei fölött, midőn a múlt század alkonyán egy hatalmas nemzet tünt el; midőn kilencz dicsőséges század után megnyílt a »sir, hol nemzet sülyedt el«, mely sirt három hatalmas birodalom hadserege vett körül, de nem azért, hogy megsirassa, hogy »gyászkönyv üljön szemükben« hanem, hogy sietessék annak a nemzetnek átadását a feledésnek, az enyészetnek, a múlt történelmének . . .

Egy százada immár, hogy megszűnt a lengyel nemzeti hegemonia; s azóta zeng búsan, szívrehatóan az ének, az egykor hős nemzet fainak ajakán: »Isten! ki Lengyelhont oly sok század éven övezted fényvel és dicső karoddal megvédted . . . szent oltárodnál térdre hullva kérünk, szabad hazánkat oh add vissza nekünk!«

Szomorú jubileumot értek meg e hó 24-én a lengyelek. Ekkor volt száz éve annak, hogy az orosz, porosz és osztrák hatalmak harmadszor osztották fel maguk között a szerencsétlen Lengyelországot!

E szerencsétlen nemzet történetében is érvényesült a szentírásnak ezen jóslata »Minden magában meghasonlott ország elpusztul.« Az a Lengyelország, mely miként Magyarország, a kereszténység előőrse volt a keleti barbársággal szemben; az a Lengyel nemzet, mely nagy-lelkű, lovagias nemzet volt, melyet Isten megáldott mindama jeles tulajdonságokkal, melyek egy népet nagygyá és dicsővé tehetnek: ez a Lengyelország elbukott, megsemmisült! . . .

Életerejét egy veszélyes, belső baj emészette: a fegyelmetlenség és pártoskodás, melyhez járultak, aztán a zsákmányra leső győzőknek kérlelhetlen halálesapásai.

A nemzet jobbjai, kik aggódó szível nézték a szomorú belállapotokat, sokszor felemelték figyelmeztető szavukat honfitársaikhoz, sokszor rámutattak e rendetlen állapotoknak szomorú következményeire. Mintegy prófétai szellemmel megáldva jósták meg többben a szomorú jövőt. Így a lengyelek híres szónoka, Szkarga atya e szavakkal intette őket: »Eljön az idő, midőn nem lesz királyotok, sem hazátok, midőn száműzve lesztek, idegen földre s megvetve azoktól, kik azelőtt félelemből tiszteletet tanusítottak irántatok.« — Az öreg János-Kázmér az 1661-iki országgyűlés színe előtt megjósolta Lengyelország pusztulását: »Belső egyenetlenségünk folytán a külföld támadásától s a köz-

társaság fölöstásától tarthatunk. — A moszkovita — adja Isten, hogy hamis próféta legyek — elragadja tőlünk Orosz-Lengyelországot s Lithvániát; Brandenburg: Nagy-Lengyelországot és Nyugat Poroszországot fogja kézrekeríteni, s e földarabolásnál Ausztria is fölhasználja az alkalmat s elveszi Krakót.«

Az elbizakodott nemesség akkor kigúnyolta ezen aggódásokat, később azonban szomorúan kellett látnia azoknak beteljesedését.

Sokáig haldoklott szegény Lengyelország s halálát még az a végső erőfeszítés sem volt képes megakadályozni, melyet a hős Koszciuskó megpróbált alkalmazni: fegyverre szólítván hazája megmentésére megegyeszer nemzetét. — Kis, de lelkes hadseregével hősi harcokat harczolt Vraczlavicstól kezdve a maczieoviczei csatáig, hol az oroszok legfélelmesebb vezére, Szuvarow, megadta a végső dőfést a nemzeti lelkesedésnek. A lengyelek csatát veszítettek, maga Koszciuskó is több sebből vérezve lebukott lováról s mint fogolyt elszállították Pétervárra. I. Pál visszaadta a hősnek szabadságát. Ő maga ment le a börtönbe, hogy kardját visszaadja neki, de a hős visszaautasította azt e szavakkal: »Nincs többé szükségem kardra, mert nincs hazám«

Hogy a lengyel szabadságharcoknak nem volt meg a kellő eredményük, annak oka, mint Jansen mondja, többi közt az is volt, hogy »a

Ha csak egyetlen egy ilyen egyén van is, aki a hírlapírók között, ennek daczára, rövidebb hosszabb ideig, tényleg lehetséges, ez sokkal többet árt az egész hírlapírói kar és a hírlapírás tisztességének, mint bármely egyéb ok.

A közélet gondosan ellenőrzi alkalmazottjainak tisztességét. S a magánéletben is, mindenki fölött, szigorú kritikát gyakorlunk, e tekintetben. S hát csak éppen a hírlapírók társaságában ugyanez a felfogás, meg ne tartassék?

De ezenfelül még valami hiányzik a hírlapírók körében. Megint csak igen röviden jelezzük ezt a hiányt: a hírlapíródalom terén, a munkaadó és a munkás közötti viszonyra, különösen az anyagi pontokra nézve, semmiféle rendszabály nem létezik.

S ha e részben esetleg félreértések, vagy súlyosabb, valóságos visszaélések történnek, még ezeknek elbírálására sincs, erre egyedül hivatott karbeli fórum! —

Mindezekután javaslatunk abból áll, hogy a mai kongresszus, programjának többi pontjai közé vegye föl s tárgyalja azt is: hogy a hírlapírói kar kebelében, saját tagjaira kihatólag, valamely módon és alakban, egy a fennebb jelzett eshetőségek elbírálására hivatott, fegyelmi fórum létesíttessék, például olyanféle, mint a milyen a színészek körében, már régóta igen üdvösen működik.

S felhívjuk a kongresszust, hogy javaslatunkat elvben magáévá tevén, legalább egy bizottságot küldjön ki, mely a fenn kifejtett eszmét megérlelje, s majd a kivitel módozataira nézve, annak idejében, kimerítő és formászerű tervezetet mutasson be.

Bánffy szegénységi bizonyítványa.

Lapunk tegnapi számának »Országgyűlési rovata« alatt közöltük a Pázmány Dénes részéről Bánffyhoz intézett interpellációra adott miniszterelnöki választ.

Az egész válasszal, bővebben foglalkozni

lengyel nemzeti harc nem volt az egész nép harca, hanem csak ama rend harca, mely egyedül tartotta magát Lengyelországban nemzetnek, a nemesség harca. S ebben volt gyöngesége és balsikerének oka. A polgárok úgy szólván nyugodt szemlélők maradtak, s még kevésbé akartak a leigázott pórok a nemesi földesurak mellett kardot rántani. A polgárok és pórok csak szörnyű szenvedésükkel vettek részt a harcban. . . De a nemesség oly bátorsággal, oly áldozatkészséggel küzdött, mely teljes rokonszenvünket érdemli meg.*

Hasztalan folyt vérük, hazájuk megszállásért patakokban, az ország halála bekövetkezett! A három hatalom a lengyel királyság teljes megsemmisítését határozta el és a kövér zsákmányon nyugodtan megosztott.

És e népjog ellenes erőszak ellen egyetlen európai hatalom sem tiltakozott, egyedül a pápa emelte fel szavát az elgázolt Lengyelország mellett!

E hős nemzet története sokban hasonlít a mi nemzetünk történetéhez. A mi történelmünkben is megvoltak azok a kóros tünetek: a társadalmi, vallási és pártharcok, melyek Lengyelország bukását okozták; s nem tudhatjuk, hogy napjaink politikai jelenségei nem támadják e meg a nemzet életfájának gyökerét?!

Valjon nem a történelmi események mély-

nem igen tartjuk ugyan *érdemesnek*, mert hiszen Bánffytól egyebet nem is várhattunk, mint csürest és csavarást.

Ha mégis visszatérünk az elhangzott miniszterelnöki válasz egy igen lényes pontjára ezt tesszük leginkább annak konstatálása céljából, hogy a miniszterelnök ur mosakodni akarván, de még jobban belekerült a csávába.

Azt mondja ugyanis »a kormány Zágrábba a királyt nem mint vendég hanem jogainál fogva követte.«

Nos, hát ez még elszomorítóbb dolog, hogy *ő hivatalosan mint a magyar kormány feje leutazik és nem bír annyi tekintélyvel, hogy a horvátok őt respektálnák, nem bír annyi energiával, hogy mint a magyar állam kormányának feje a kezdődő mozgalmat még csirájában elfojtsa és nem bír annyi befolyással és hatalommal, hogy a galád merényletet megakadályozza!*

Ez egy oly *testimonium paupertatis*, melyet Bánffynak legnagyobb ellenségei sem tudtak volna méltóbban kiállítani.

Mi szívből üdvözljük Bánffyt nyílt őszinteségeért és igen örvendünk rajta, hogy ő maga leplezte le az ő rettegett energiáját, de egyben hogy bebizonyította azt is, miként az ő saját nyilatkozata szerint, tehetetlenségében képtelen az ország kormány rudjának vezetésére.

Mert itt két alternatíva előtt állunk t. i. hogy vagy szándékosan nem engedte a mozgalmat elnyomni és hagyta oda fejlődni a hova azok tényleg fejlődtek, vagy pedig nem volt ereje és hatalma — a szerinte néhány diák éretlen csinájával — szembe szállani.

Ha szándékosan nem engedte meg a kezdődő mozgalom elnyomását, úgy ebből mást nem következtethetünk, mint azt, hogy más célja nem volt, csak a horvátok kegyhajhászása illetve a nemzetiségekkel kokettirozás, ha pedig hatalma hiányzott, úgy állásában tehetetlennek bizonyult.

Előbbi esetben nem méltó arra, hogy Magyarország miniszterelnöki székében üljön, utóbbi esetben pedig tehetetlenségénél fogva nem alkalmas azon hely betöltésére, melyhez ő maga sem tudja, hogy és miként jutott.

reható okait vizsgálgatva s a jelen eseményeket szeméi előtt lefolyni látván, mondta el a napokban, mintegy jóslatszerűleg, hazánknak egyik vezér politikusa és derék fia eme szavakat: »Borzadok a gondolattól, mely eltölt, ha a büntetésekre gondolok, melyek azon nemzetet fenyegetik, mely elhagyja a keresztet! . . .«

Napjaink történelme tanúsítja, hogy a minden oroszok nagy czárjának, Nagy-Péternek politikai végrendeletét még nem felelték el az ő utódai s minden kínálózó alkalmat felhasználnak, hogy annak érvényt szerezzenek.

Nem lehet tudni, nem lesz-e egy új »északi Semiramis« — aki fondorlataival Magyarországot is oda juttatja a sirhoz, »hol nemzet sülyed el.«

Történelmünk első évezredének alkonyához közeledünk, nem tudjuk, mit rejt méhében a jövő, azért kiáltunk fel a költővel: »Isten óvja nagy csapástól mi magyar hazánkat! . . .«

A p r ó s á g.

Az jobb. Feleség: Te korhely, hisz már megint egy liter van a gyomrodban!

Férj: Az jobb, mintha a gyomrom lenne egy liter szeszben.

Népisme. Miért oly feketék az arabok? — Kiűt rajtuk a sok — pikkoló.

Eddig öt folyton csak politikai ellenei győngítették; úgy látszik azonban, hogy erre az ellenzéknek ezentul nem lesz szüksége, mert ha nagynevű miniszterelnökünk önmaga állítja ki magáról a leghitelesebb szegénységi bizonyítványt, ezzel már azon mesgyére lépett, a mely a Magyarországra olyannyira kívánatos mielőbbi nyugdíjaztatásához fog vezetni.

Perczel miniszter meghátrálása.

Érdekes fejleménye lett annak az interpellációnak, a mely igen fontos ügyben történt ugyan, de az interpellációk és »elválasztatások« tengerözönében kevés figyelemben részesült.

Hock János, csongrádi képviselő ugyanis azért interpellálta Perczel minisztert, hogy hajlandó-e megsemmisíteni a csongrád megyei bizottságnak azt a határozatát, mely szerint az Csongrád városát, mely csak 500 szavazóval bír, az 1886-iki törvény nyílt megsértésével 3 kerületre osztotta, hogy így a kormánypárt legalább egy kerületet megmenthessen.

Perczel miniszter akkor nem mutatkozott erre hajlandónak; hivatkozott arra, hogy ez a dolog már 1887 óta így van, tehát egy régi törvénytelséggel akart takarózni; neki még meg kell várni az alispán jelentését, — a mi persze majd csak a választás után fog beérkezni.

Hock nem hagyta annyiban a dolgot, hanem fölkereste Szilágyi Dezső házelnököt, megmutatta a kegyelmes urnak okmányait s megkérdezte, van-e mód arra, hogy ezek alapján Perczel belügyminiszternek, mint törvénysértőnek *vád alá helyezését kérhesse a parlamentben.* Szilágyi, a mint Hock képviselő maga elmondta, erre igennel felelt.

Szilágyi szavának meglelt a hatása. Perczel megjed a *vád alá helyezéstől* és alispáni infórmációt sem várva, betiltotta a törvénytelen választást.

Néppárti gyűlések.

Budapesten, a mult hét elején, a néppárt vezérkara, mintegy harminczan, köztük az arisztokráciának hat kiváló tagja, értekezletet tartottak. Általános meglegedést és nagy hatást keltett *Molnár János* apát-plébánosnak, a a központi iroda vezetőjének, ki a legutóbbi vidéki gyűléseken is részt vett, azon jelentése, hogy a néppárt az ország minden részében, de különösen a nyugoti és északi megyékben a legteljesebb támogatókra talált; s a párt eszméi rohamosan meghódították a választóközöniséget. A szervezkedés most főképp kelet felé fog irányulni, de megbízások érkeztek az Alföldről is, hol a független érzelmi polgárság várva-várja a néppárt zászlájának kitűzését.

Győrött, a jövő héten, a városi és megyei néppárti vezetők *Molnár János*, apát elnöke alatt bizalmas értekezletet fognak tartani, melyre a meghívók már szétküldettek. Az értekezleten a csornai választókerület is képviselve lesz. Tekintettel ama lelkes mozgalomra, mely a választók körében a néppárt iránt mutatkozik, az értekezlet valószínűleg nagygyűlés egybehívását fogja elhatározni.

Válság a földművelési miniszteriumban.

Lapunk tegnapi számának távirati rovatában megemlítettük *Miklós Ödön* földművelésügyi miniszteri államtitkár lemondását, valamint ennek okát.

Legutóbb a »Budapesti Hírlap« e tárgyban a következőket írja:

A kormánypárt kebelében nem csekély izgalmat keltett, mint bennünket kormánypárti forrásból értesítenek, az a hír, — melynek valóságához immár semmi kétség nem fér — hogy Miklós Ödön földművelésügyi államtitkár benyújtotta állásáról való lemondását. Ezzel a lemondással régi, voltaképpen már a mostani kabinet megalakulása óta lappangó válság lett akuttá a földművelésügyi miniszterium

vezetésében. Festetics gr. miniszter és Miklós államtitkár között soha sem volt olyan viszony, a minőt állásuknak természete okvetlenül megkövetel. S az idők folyamán nemcsak nem simult el, de még inkább kiélesedett az antagonizmus a miniszter és államtitkárja között. Festetics gróf állítólag nem egy esetben oly magatartást tanúsított államtitkárjával szemben, a mely által az utóbbi sértve érezte magát. Ehhez járult hozzá, hír szerint, az a körülmény is, hogy a miniszternek egyes intézkedései is ellentétben állottak az államtitkár nézeteivel és felfogásával. A kormánypárt kebelében Miklós Ödön államtitkár tagadhatatlanul nagy népszerűségnek örvend. Korántsem lehet mondani ezt Festetics grófról, a ki rideg modorával nem egy tagját a pártnak idegenítette el magától. Rosz vért szült a pártban az is, hogy Festetics gróf, alig hogy államtitkárja benyújtotta lemondását, máris tárgyalásokba bocsátkozott ennek az állásnak elvállalására nézve egy oly egyéniséggel, kit a párt számos tagja nem örömmel látna az államtitkári hivatalban. Az ellentétek kiegyenlítésére irányuló kísérletek alig nyújthatnak ily körülmények közt reményt a sikerre s értesüléseink szerint nem lehetetlen, hogy a földművelési minisztérium válságának Festetics gróf távozása lesz a megoldása.

Ugyanebben a dologban a félhivatalos Bud. Tud. a következőket jelenti:

Értesüléseink szerint Miklós államtitkárnak mindenestre szándéka állását ott hagyni és e szándékáról a mai napig nem lehetett lebeszélni. Formális lemondási kérvényét azonban az államtitkár a földművelésügyi miniszternek még nem nyújtotta be.

A keresztény és muzlim világ.

Midőn ezelőtt pár hóval az örmény kérdés felmerült s bár később mindinkább akut jellegűt kezdett öltetni, ezt mégis kizárólag Törökország belügyeinek lekintettük.

Tudtuk ugyan nagyon jól, hogy itt »bizonyos titkos kezek« is közreműködnek, ámde Szaid pasa bukásával és Kiamil pasának a nagyvezéri székbe jutásával azt reméltük, hogy ezen veszélyesen fenyegető kérdés békés uton meg fog oldatni és hogy így az európai béke veszélyeztetve nem leend.

Kiamil kormányra léptekor tényleg minden jel arra mutatott, hogy a reformok kieszközlése után az örmény kérdés felett már napirendre is térhetünk.

De nagyon csalódtunk. A reformokra vonatkozó irádé Abdul Hamid szultán által alá íratott és az az interveniáló angol, orosz és francia hűbetségekkel közölve is lett.

Bár a reformokra vonatkozó intézkedések előttünk ismeretlenek, mégis azon körülményből kiindulva, hogy azok a közbelépett nagykövetek által elfogadhatónak találtattak, azt kell következtetnünk, hogy a porta a békés kiegyenlítésnek nemcsak hogy akadályokat nem gördített elébe, de sőt talán nagy önmegtartóztatás árán is azt előmozdítani igyekezett.

S ma midőn mindent nyugodtnak s a diplomaciai láthatárról a felhőket eloszlattaknak vélünk, a derengő égboltozatról lecsap a villám abból a táviratból, mely a szofták összeesküvéséről és azok kivégzéséről tudatja.

Mivel Konstantinápolyból oly sokszor és oly sok kóssa hírek szoktak világgá bocsájtatni, most egyelőre még a valótényállást tudni nem lehet.

Nincs kizárva azon lehetőség, hogy a szultán ellen tényleg összeesküvés lett szöve; nem lehetetlen azonban az sem, hogy ezen hír egyik vagy másik nagyhatalom érdekében tendenciózuszon lett világgá röpitve.

Ha ez utóbbi eset forog fen, úgy ezaz európai béke fentartására nézve nagyon kedvezőtlen omennek, ha pedig tényleg megtörtént az összeesküvés, ez meg egy felette nagy veszedelmet magában rejtgető aktusnak tekinthető.

Ebben ugyanis azt látjuk, hogy a porta

engedékenysége involválta az összeesküvést, mely ismét arra vezethető vissza, hogy a vallásos török mereven ragaszkodik a koránhoz és hogy a reformok pontjait nem tartja az ő vallásos meggyőződésével összeegyeztethetőnek és azok ellen teljes erejéből védekezni fog.

Itt már nem a hazaszeretet, hanem a fanatizmus működik. És minél inkább tovább megyünk keletre, annál nagyobb mérvben találjuk a fanatizmust mely határt nem ismerve, valóságos vallási örvénybe megy át. A mozlimeket nem a fajrokonság, vagy hazaszeretet, hanem egyedül a vallás hozza és tartja össze és tömöríti egy oly masszává, a mely bár műveletlen és kulturális tekintetben nagyon is fogyatékos, de számbeli túlsúlya (több mint 210 millió) a mienket jóval felülmúlja.

Ez tehát egy oly számbeli túlsúly, melylyel nem jó paczkázni. Nem ugyanazért, mint ha a modern hadi technika eszközeivel legyőzhetők ne lennének, de igenis azért, mert ezek kihívása a keresztény és mozlimvilág élet-hálharczát idézné elő, a mi pedig egy általános mészárlást és kimaradhatlan pestist vonná maga után, melyet nem az emberek és fegyverek, hanem a folyton kavargó levegő a kis Európának is minden országába tova hordozna.

Gondolja meg tehát a kapzsi angol, a terjeszkedő orosz és ennek uszályhordozója, a francia, hogy mit cselekszik, nehogy túlságos követeléseikkel a hurokat azon fokig feszítsék, melyek aztán Európát könnyen a dögvésszel árasztathatják el.

Lakos Lajos.

Lapszemle.

Budapest, 1895. okt. 26.

A »Magyar Állam« Országos zsinatot kérünk! cím alatt azt írja: a magyar állam az egyházpolitikai kulturharczos törvények által nem csak eldobta magát, de rabszolgájává tette azt a kath. egyházat, mely bölcsőjét ringatta, melynek emlíni felnőtt, konszolidálódott s a melylyel karöltve munkálta alattvalói jólét egy egész évezreden át.

Az új viszonyok tehát új intézkedéseket igényelnek. Nemzeti zsinatra van égetően szükségünk, mely kiszabadítsa a kath. egyházat a felekezeten állami polypkarjai közül.

A »Hazánk« A gyávaság bölcseléseiről cikkeznek és odakonkludál: nagyon helyesen mondotta mai beszédében Apponyi, hogy ily ügyben a világ összes parlamentjei között egyedül csak a magyar tanácskozhatik. Ugylátszik egyedül csak a miénk az a szomorú kiváltság, hogy a nemzeti becsületen ejtett sérelem szegényét orczapirulás nélkül viseljük. Egyedül nálunk lett a gyávaság bölcselete politikai erénynyé s a meghunyászkodás államférfiúi kvalifikációvá.

A Budapesti Hirlap. »Az elhagyott zászlóról« írott cikkét így vezeti be: védtelen áll egy lobogó, melyet Budavár ormára tűztek ki egykoron hős magyarok. Védtelen, elhagyatva a magyar nemzet képviselői által. Ez a lobogó szent volt előttünk, szentnek tartjuk ma is, kik alatta születünk és nem vagyunk a nemzet urai, az ország törvényhozói, kormányzói, zászlós urai. Hogyan téphetnék ki szívből színeit hazánknak, mikor nincs másik hazánk s más színeink sincsenek, a melyek alatt nemzetünk táborozzon. Ha nincsen zászlónk, reménytelen széthull a sereg s ki gyűjti népünket újra össze s várának az államot ki építi fel újra? Ez a mi zászlónk elhagyatott.

A »Nemzet« Pártpolitika és Nemzeti politika című cikkében így ír:

A pártpolitika az, mely a zágrábi zászlósértést a nemzeti sérelemnek programjára helyezi akkor is, a midőn a politikai elégtétel meg van és a büntető elégtétel iránt a legkömolyabb lépések folyamatban vannak. De a pártpolitikai érdeknél is több, csak a pártéletmentés ragadhatta Apponyit a horvátkérdésben elfoglalt álláspontjára.

A magyar nemzetre nézve sokkal fontosabbnak tartja azt, hogy horvát testvérével békében éljen, mint azt, vajjon a saját hibája és bomlása miatt tönkrement ellenzék ismét talpra tudjon állni, vagy sem.

A »Magyarország« »Bánffy utja« alatt így ír:

Bánffy válasza nem volt válasz, de a többség azért tudomásul vette. Nem csodáljuk. Arra nevelték, hogy ne legyen benne önérték, se egyéni, se nemzeti. Ez lesz a kapaszkodás utja. Ezen az uton lehet Bánffy is még nagyobb férfiú, mint a milyen mostan. Fényesen kiállotta a vizsgát, hogy — mindenre lehet használni. S miután már megbuktatta Kálnoky, miért ne bukathatná meg Goluchovszkyt is? S miért ne foglalhatná el ő a reaktívált birodalmi kancellárságot? Ki tudja, meddig emelkedhetik egy hólyag, a melyet nem duzzaszt más, mint semmi súly, szintelen levegő?

A »Magyar Hirlap« »Az elégtétel« cím alatt cikkezve azt mondja: az elégtétel meg van adva. Magyarország miniszterelnöke keményen megfelelt a csinytevő diákoknak: megleczkéztette, leszidta őket, aztán átadta valamennyit a pedelusnak. Ez egyszersmind a válasz azoknak a magyaroknak is, akik idehaza zavarták meg a szigorú férfiú czirkulusait. Eh, hogy ezekkel nem bánhat úgy el, mint a horvát diákokkal! Amikor ezekre bizonyára jobban haragszik. De vége a régi jó időknek, felelni kell.

Bánffy báró felelt és válaszát tudomásul vették. Belenyugodtak abba, amit mondott, de ha akadt valaki, aki meg is elégedett vele — annak száz aranyat!

A »Pesti Napló.« »A horvát probléma« cím alatt azt mondja: egyetért e haza földjén mindenki abban, hogy sérelem esett zászlónk tisztaságán, tehát nemzetünk szepőlten becsületlen; s most az elégtételnek csak minőségére nézve vagyunk megannyian egy nézetben, de mennyiségére nézve nem, hát azért egymásnak rontunk, ahelyett, hogy vállvetett erővel a mindnyájunk méltatlankodásának tárgyát, a velünk szemközt álló ellenfelet támadnók. Parlamentünk porondján egymást piszkoljuk, egymást gyanúsítjuk; s nem látjuk, a horvát sovinizmus miként dörzsöli e visszavonásunkon érzett örömeiben a kezét.

A »Nemzeti Ujság« »A szolgálalkúség uralma« cím alatt azt írja: a janicsárok eladták a török hadijelvényeket. Ezekkel együtt eltűnt soraikból a becsület. Szolgák lettek, a kik előtt csak egy cél volt, melyet érdemesnek találtak arra, hogy érte éljenek. Ez a cél a szent kazánban nyert megtestesülést. Abban az üstben, melyben a húst főzték maguknak s mindazoknak, kik velük szövetségben állottak. És azóta büszkén hordták egyenruhájuk gallériján a csapatjelvényt: az üsthöz való merőkanalat. A korrumpált párturalom megkövacsolta itt is a szent kazánt. A nemzeti zászló kultuszát a többség ma szavazta le. A mi helyébe került és mint eszmény megmaradt, az a merőkanál. A husos fazéknak politikai standardja.

Az »Egyetértés« »Báró Bánffy és Zágrábi botrány« című cikkében a miniszterelnök válaszázt bonczolgatva azt mondja: a magyar önértetnek és a magyar államférfiúi fölfogásnak fikarcnyi része sincs ebben a válaszban, mely még a szabadelvű párt kipróbált érzéketlenségét is kinpadra feszítette, mely a legtunyább mameluk-kedélyt is szegyenkezésre birta, az ellenzéki pártokat pedig hol hangos hahotára fakasztotta, hol meg a fölháborodás szenvedélyes kitérőseig ingerelte.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Október 26.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán gróf, Josipovich Géza, Hévvizy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Festetics Andor gróf földművelésügyi miniszter, Dániel Ernő ke-

Folytatás a mellékleten.

reskedelmi miniszter és Perczel Dezső belügyminiszter.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után.

Hegedűs Sándor a pénzügyi bizottság előadója bemutatja a bizottság jelentését az 1896 évi költségvetésre vonatkozólag.

Neményi Ambrus a pénzügyi bizottság előadója bemutatja a Vaskapu szabályozására vonatkozó bizottsági jelentést.

Felolvastatik az interpellációs könyv.

Interpellációt jegyeztek be Visontai Soma a sütőmunkások szakegyletének felosztása s a sütőmunkások helyzete és Hock János a csongrádi közigazgatási tagok választásánál előforduló törvénytelenések tárgyában.

Az interpellációk az ülés végén fognak megtörténni.

Napirend előtt felszólal

Kun Miklós. A hódmezővásárhelyi ismert incidens tárgyalása alkalmával a lapok azon nyilatkozatot adták a szájába: Hazudik a miniszter! Ezt ő nem mondta, hanem igenis, mondotta azt: Hazudik a főispáni jelentés. E nyilatkozatot is az első információk alapján tette, kéri azt nem mondottnak tekinteni.

Következik a napirend.

Bethlen Balázs előadó referálása alapján tudomásul veszi a Ház

a versecz-galláji helyi érdekű vasut engedélyezéséről,

a garamberencze-létai,

a boldvavölgyi,

a nógrádvármegyei,

a kaposvár-fonyódi,

a győr-veszprém-dombovári,

a zalavölgyi,

a pápa-csornai,

a karczag-tiszafüredi,

a csákvár-bókai

a kecskemét-fülöpszállási,

a fejér- és tolnamegyei Székesfehérvár- adony-szabolcsi és adony-szabolcs-paksi vonalainak,

a zólyombuczó-tiszolcei és

a segesvár-szentágothai helyi érdekű vasutak engedélyezéséről szóló miniszteri jelentéseket.

A napirend szerint következik az interpellációkra adandó válaszok.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök válaszol Ugron Gábor interpellációjára a külügyminiszter kinevezésének szabálytalanságáról. Azt mondja, hogy a kinevezés most is a szokásnak megfelelőleg történt, s a külügyminiszter czime: a császári ház minisztere régebbi keletű s az ellen a kiegyezés óta csak egyszer tétetett kifogás s épen Ugron Gábor által a delegációban. Bár a czimet a törvények nem szabályozták, de az a szokás jogon alapul. Vákolja a császári ház miniszterének hivatalos funkcióit, melyek egyttal indokolják a miniszter czimét is. Azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy nem a czimből, melynek adományozása utóvégre is ő felsége legszemélyesebb joga, sem pedig a miniszter fungálásából reánk semmi sérelem sem háral.

Végül precizirozva a külügyminiszter hatáskörét s a kormánynak a külügyminiszter való viszonyát s kéri a Házat, hogy vegye tudomásul választát.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter válaszol Serbán Miklós interpellációjára a fogaras-feleki helyi érdekű vasut kisajátítása tárgyában.

Ugyane tárgyban felelt az igazságügyminiszter is.

Válaszokat a Ház tudomásul vette.

Erdélyi Sándor igazságügyminiszter Bujánovics Sándor interpellációjára válaszol a kuriális zsellérviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslat előterjesztése tárgyában. A kuriális zsellérviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslat még nincs készen, de ő maga is rajta van, hogy az mihamarább elkészüljön, hogy letehesse a Ház asztalára. Az időre nézve határozott ígéretet nem tehet, mert a javaslat fontos s az nagyobb munkát igényel; de kijelenti, hogy szándéka még ez ülészakban a törvényjavaslatot betérjeszteni. Kéri válaszá- nak tudomásul vételét.

Bujánovics Sándor megnyugvással fogadja

a miniszter ígéretét s kéri, hogy ne késsen soká a törvényjavaslat betérjesztésével, mert a jelenlegi helyzet e téren sürgős orvoslást igényel.

Erdélyi Sándor igazságügyminiszter ismétli, hogy megtesz minden tőle telhetőt; minél többet nem tehet, ha a képviselő ur bármennyire is sürgeti a dolgot.

Bujánovics Sándor: Azt hiszem, hogy azt, amit mondtam, nemcsak jogom, de kötelességem is volt mondani. (Várady Károly közbeszól.)

Elnök: Várady Károly képviselő urat rendre utasítom. (Nagy derűtség.) Következnek az interpellációk.

Visontai Soma a sütő munkások szakegyletének felosztása s a sütő munkások helyzete tárgyában. Kérdi a belügyminisztert, hogy mi vezette őt arra, hogy egy tetemes magánvagyonnal bíró szakegyesületet csak úgy egyszerűen felosztat?

Perczel Dezső belügyminiszter: Az adatok most nincsenek nálam, de a legközelebbi ülések egyikén az interpellációra válaszolni fogok.

Hock János interpellációjától eláll, mert mint magánaton értesült, a belügyminiszter a visszas, törvénytelen intézkedések ellen már intézkedett. S egyszersmint lovagias kötelességének tartja kijelenteni, hogy azok a hírek, melyek a lapokban ez ügyre vonatkozólag megjelentek, nem tőle eredtek s azoknak — úgy amint előadva vannak, semmi alapjuk nincs.

Perczel Dezső rövid válasza után a Ház e kérdés fölött napirendre tért.

Elnök: Indítványozza, hogy a Ház november 5-ig ülést ne tartson. Ez ülés napirendjére a ma elfogadott javaslatok harmadszori olvasása tüzessék ki s egyttal kéri a Házat, határozza el, hogy az 1896. évi költségvetés tárgyalását a nov. 6-án tartandó ülésen kezdi meg. A Ház ily értelemben határoz.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Ülés vége 12 órakor.

Karcolatok.

Magyarország nagy miniszterelnökéről, Bánffy Dezsőről, valamint a legutóbbi »elválasztásról« száll az ige szájáról szájra!

Milyen igék! — —

De azért a liberális lapok és lapocskák, melyeknek, nem tudjuk, miért, mindenkor kötelességükben áll, azelőtt mást, most Bánffyt, legalább is a hetedik évig magasztalni, a legutóbbi válasz fölött is, hangosabbnál hangosabb, fényesebbnél fényesebb dicsériádkat zengedeznek.

Távol áll tőlünk a szándék, hogy az efféle szellemi akrobata erőlködésekből bővebb mutatványokat közöljünk.

Elég abból egy, mely legjobban meghatotta a szívünket s ha magunk meggyőződésében nem volnánk olyan megingathatatlanok, még talán bizonyos környültre is hangolhatta volna a lelkünket.

Tudniillik a »Nemzet« után készült s az itteni egyik lapban megjelent vezércikkben a többi között ez a jellemző, persze az ellenzékre agyarkodó mondás foglaltatik:

»Bánffy Dezső báró — belerakhatta volna abba a válaszba — a csillagos eget, mindez és sok más egyéb ép oly kevésbé nyugtatta volna meg az ellenzék felháborult kedélyét« stb.

Igazán naiv mondás. De tökéletesen igaz. Persze az a baj, hogy Bánffy a maga böles válaszába nemcsak bele nem rakta a csillagos eget — sőt csak is egy dologgal rakta tele — tudniillik — s e m m i v e l l !

* * *

Világosság?!

Majdnem úgy irtam: zsidó világosság! de hát nem lett volna egészen igazam, mert hiszen köztudomásul van, hogy ez időszert a zsidók is, legalább a minden tiszteletre méltó rabbik — egyhangu (legfőljebb eddig kéthangu) vélemény szerint — ugyancsak a legnagyobb sötétségben botorkálnak?

Tehát ezzel azután reá is szolgáltak mindazon diszelvezésekre, melyekkel a liberálisok szájai és tollai előhuzakodtak, persze eddig csak is a — jó katolikusok ellen. S hogy most még sem halmozák el a jámbor rabbikat is ama nevekkkel, ennek az az oka, hogy ezek végre is — zsidók! —

Mindenesetre eljött az ideje, hogy igazán kibujt a szeg a zsákból: hogy az új rend — a jó

zsidóknak sem kell. A legilletékesebbek és legkíváncsiabbak buzgón iparkodnak azon, hogy magukat az ellen gondosan körülzáncolják a — vallással. De hát a felvilágosodott stréber-szellem — kivált ha zsidó — szörnyen röstelli, hogy a rabbik, kiket keblén táplált és dédelgetett most így cserben hagyja — s a legriketőbb világításba helyezi.

Ime ez az bizonyos világosság! —

Valóban nem is lehet azon csodálkozni, hogy a dolgok ilyen állásban, mégis akadt egy — hős — zsidó, ki a legvakmerőbb tüntetéssel oda állott a »teljes világosság« kellős közepébe. Lássá meg, hallja meg, mindenki: Magno-Varadiens sum civis! — Dr. Berkovits Ferencz a nevem! —

Midőn a zsidó-reczepezió szentesítése s kihirdetése megtörtént, Budapesten — a lapok értesítése szerint — itt-ott kigyuladtak a törpe fagygyertyácskák. De a fenn tisztelt nagy hazafi (a legújabb divatu politikai terminológiát alkalmazom: liberális = hazafi, tehát ultraliberális = nagy hazafi!) Nagyváradon egy óriási villamos lámpát állított fel.

Köz tudomásu tény: milyen hatalmas vezércikket irt a — jámbor rabbik ellen! —

Soha sem szerettem semmiféle vallásfelekezetnek belső dolgaiba beleavatkozni. De midőn azokat a legérdekelttebbek által a legnagyobb nyilvánosság előtt meghurezolva látom — már akkor akár én is — hozzászólok.

Igaz ugyan, hogy mindjárt reá Gábel Jakab (a legilletékesebbek egyike, mert 1. ő is zsidó, 2. ő is liberális — persze ő maga sem tudja, hogy e szerint nem lehet tősgyökeres liberális!) Talmud virgácsával derekasan meggyötörte a tulbuzgó fiskálisnak összes rabulisztikáját,

S ennek folytán a fiskális jónak is látta — egy későbbi cikkében — meglehetősen — megretírálni, vagy az előbbi alaphangon szólva — saját világossága ellenében — szemernyőt vett fel.

S hát bizony ez igen jól — eshetett neki, — s a bámuló világra nézve — vajmi — tanulságos lehet! — —

Különben térjünk vissza a kérdésben forgó ügy tulajdonképpeni lényegére, illetőleg érdemére: Dr. Berkovics Ferencz kapitális kijelentései ezek: valakinek valamely valláshoz tartozását, alapjában, csak a természeti törvény, a születés ténye okozza, — semmiféle olyan kulturvallást nem ismer, mely képes volna illiberális lenni, — s a rabbik határozatára szégyenpir futott az ő — liberális — arczára.

Valljon ezen kijelentések miről tesznek haragosan kiáltó tanubizonyosságot?

Arról: hogy a modern liberalizmus — vallási közönyösség — vallástalanság!

Jaj beh rettenetes ez a teljes — világosság!

Megint majdnem azt irtam: ez a — zsidó — világosság! — —

pedig:

tout comme chez nous !!

Cerberus.

NAPTÁR.

— Október 27. —

Vasárnap. Róm. kath. F. 21. Prot. F. 20. Szabina. Gör. kel. A. 21. Luczián. Izr. 9.

Nap kél 6 óra 20 p., nyug 4 óra 36 p. Hold kelte 2 óra 23 p. reggel.

Október 27. A »Nagyvárad« jubileuma és a hírlapírók országos értekezlete.

„ 27. Az izr. nőegylet rendkívüli közgyűlése Nagyváradon.

„ 28 d. e. 10 órakor Biharmegyei gazdasági egylet igazgatóságának gyűlése.

„ 28. Biharmegye közegészségügyi bizottságának ülése.

„ 28—30. Népfelkelők szemléje a városháznál.

„ 31. Ref. egyházkerületi értekezet a reformáció évfordulója emlékére.

Novemb. 8. A biharmegyei agarász-egylet közgyűlése B.-Ujfaluban.

„ 9—10. B.-ujfalusi agarász-verseny.

„ 9. A nvárad zenekevelők estélye a Zöldfában

„ 19. A biharmegyei és nagyvárad nőegylet Erzsébet táncestélye a Fekete Sas termében.

Decz. 29. A biharmegyei és nagyvárad nőegylet sorsjegyhuzása.

„ 30. A vármegye tisztújító közgyűlése.

Magyar írók és hírlapírók Nagyváradon.

Örömmel üdvözljük Szent László falai között a Magyar sajtó munkásait. Megtisztelték városunkat eljövételükkel s mi szívből üdvözljük körünken.

Tegnap délutáni vonatokkal érkeztek városunkba, a hol is a legszívélyesebb üdvözléssel fogadták őket.

A ma megtartandó kongresszus előestélyén barátságos ismerkedő estélyre jöttek össze az írók és hírlapírók a Széchenyi szálloda éttermében. Az estély a legkedélyesebb hangulat között folyt le, mely közben *Láng József* »Nagyvárad« felelős szerkesztője a nagyvárad-i írók és hírlapírók nevében a Magyar sajtó fejlődését *Rákosi Jenő*-t élte.

Rákosi Jenő a Magyar sajtó összes munkásait üdvözlötte.

Lovassy Andor a »Szabadság« nevében a »Nagyvárad« 25 éves fennállásának évfordulóját — üdvözlötte. *Márkus József* a sajtó jelen levő munkásait élte. Ezek után még számos toaszt volt.

Meg kell emlékeznünk a fogadó bizottságról, amely a vendégek érkezése körül és elszállásolása körül páratlan buzgóságot fejtett ki.

A város közönsége pedig tisztelete jeléül a házakat fellebogozta.

*

Ma lesz megtartva a hírlapíróknak egyedüli célja a kongresszus, melyen az írók és hírlapírók helyzetének javítása fog szóba kerülni.

Ezután a város megvendégeli a hírlapírókat a »Zöldfa« szálloda vendéglőjében.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazarban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi P. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
 M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* A nagyvárad-i állami tisztviselők öröme.

Debreczenen kívül alig van vidéki város, a hol a lakbérviszonyok kedvezőtlenebbek volnának, mint Nagyváradon. Daczára ennek, a kormány mégis a harmadik lakbérosztályba sorozta, úgy, hogy a nagyvárad-i állami tisztviselők ugyanannyi lakáspénzt kaptak, mint a kik apró rendezett tanácsú városokban szolgáltak. Mozgalmat indítottak már régebben, hogy a lokális viszonyokat figyelembe véve, léptesse elő Nagyváradot a második lakbérosztályba. Hosszu vajadás után végre most a kérvényezők javára döntött a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg s a költségvetéssel — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — már fel is vették a jövő évi költségelőirányzatba.

* Nyugalmazott községi iskolai tanító.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő tegnap értesítette Sal Ferenc kir. tanácsos polgármestert, hogy a vallás és közoktatási miniszter *Szmelka György* nagyvárad-i községi néptanítót nyugdíjazta. — Hosszu ideig élvezze jól megérdemelt pihenését!

Nemeslelkű mecenás. Gróf Majláth Gusztáv komáromi h. plébános az ottmüködő katolikus tanítók fizetését sajtójából javította s az 50 frtos korpótléket mindegyik számára már az évtől kezdve folyóvá tette. Az új iskola felépítésére 15.000 frtot ajánlott fel s ezzel fényesen nyitotta meg az adakozók névsorát, mert az iskola építésére szükséges összegnek csaknem felét adta ezzel. A nemes tanügyi barát gazdag adományai közlekedést keltettek városszerte.

* **Munkatársunk kitüntetés.** Szép kitüntetés érte lapunk egyik munkatársát *Lakos Lajost*. Tudniillik az ez évben kiadott »Visszaemlékezés Törökországra« című munkáját, mely általános feltűnést keltett, most *Densusian Miklós*, Románia legelső írója és történésze, s a román akadémia tagja román nyelvre fordítja. A fordítást már meg is kezdte s a mű Bukarestben még az év folyamán meg fog jelenni.

* **Közoktatásügyi miniszter és a tanfelügyelők.** *Vlassits Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter szigorú rendeletet intézett az összes tanfelügyelőkhez, melyben felhívja őket a régi, továbbá a most kiadott új rendeletek szigorú megtartására.

* **Lelkiismeretes polgármester.** A mi kedves öreg polgármesterünk nemesak a város ügyeit vezeti lelkiismeretes pontossággal, hanem kiterjed a figyelme mindenre, foglalkozik mindennel, a mi a közügyre, a polgárság jólétére vonatkozik. A többek között »becsületes megtaláló« is. Ugyanis, a mint tegnap általános szemlést tartott a város felett, a szent László templom mellett talált egy ajtó kulcsot. »Eredj fiam«, mondta *Gombay János* tanítónak, »vidd el a rendőrségre, hátha valaki sirva keresi ezt most.« A megbízott úgy tett, a hogy mondták és most a rendőrség keresi a kulcs gazdáját.

* **Dalkör a kereskedelmi akadémiában.** A kereskedelmi akadémia ifjúsága tegnap tartott gyűlésén elhatározta, hogy ez idén is megalakítja, az előző években szép sikert elért dalárdáját. A vezetésre *Belezna János* tanítónak, »vidd el a rendőrségre, hátha valaki sirva keresi ezt most.« A megbízott úgy tett, a hogy mondták és most a rendőrség keresi a kulcs gazdáját.

* **Kinevezés.** A vármegyénél lemondás folytán üresedésbe jött III-ad osztályu irnoki állásra *Beöthy László* főispán, *Beöthy Lajos* volt megyei díjnokot nevezte ki.

* **Késelő czimbora.** Szép Géza napszámos összekapott *Vábrai Sándor* társával a Kossuth-utczán és eldöngötte őt a szegényt. Segítségére sietett ekkor egy kereskedő. A dühös legény látva, hogy most már *Vábrai* kapott előnyt, minden teketória nélkül kést rántott elő s rárohant *Vábraira*. A kereskedő azonban kicsavarta a kést kezéből s *Szép Gézával* együtt, de *Vábrai* segítségével elvitte a legközelebbi rendőrállomásra, hol a rendőr azonnal pártfogásába vette.

* **A szegény asszony tehene.** Nagyváradtól Tenkéig vezető országuton van egy korcsma. Ennek az oszlopához kötötte tehénét egy szegény öreg asszony, míg ő bement egy garas ára sziverősítőt inni. De mit sem használt mindez, mert mikor egy jó óra múlva kijött, a tehénét már sehol sem látta. Valaki elkötötte s most a csendőrség keresi a — tehénkötőt.

* **Belügyminiszteri értesítés a magyar kezesztrveveknél.** Több oldalról felmerült kérdésekre a belügyminiszter értesíti az összes anyakönyvvezetőket, hogy az anyakönyvekben az utóneveket, határozottan magyar nyelven kell bejegyezni. Azonban meg van engedve, hogy zárjel között más nyelven is beírják nemcsak a kezesztrveveket, hanem az egyes községekben divó gunyneveket is.

* **Uj bélyegek.** Az Államnyomda, — mint értesülünk — már elkészítette az új koronás okmány-bélyegeket, a melyek legközelebb forgalomba is jutnak. Az új bélyegek sokkal tetszetősebbek a régi okmány-bélyegeknél s kissé hasonlítanak az osztrák hasonló fajtájú bélyegekhez. Az elkészült bélyeggyűjteményt már napok óta hordják az Államnyomdából a pénzügyminiszteriumba, de forgalomba csak akkor hozzák, ha majd a régiéket elfogynek.

* **Felvilágosításul.** Lapunk mult pénteki számában panaszkodtunk az iránt, hogy a csütörtökön hajnalban érkezni kellett expressz levelünket csak az nap délutáni 1 órakor kézbesítette a posta. Félreértések elhárítása céljából pótlólag kijelentjük, hogy igaz ugyan, szóról-szóra, hogy a kézbesítés itt a mondott időben történt, de sajtóképen a kézbesítés körül semmi hiba vagy késedelem elő nem fordult, (sőt egyuttal készséggel konstatáljuk, hogy a helybeli kézbesítés mindenkor mintaszerűen pontos volt), hanem a kérdésben forgó expressz most is (mint már igen sokszor) a mozgó posta tulvitte s csak déli ellenkező vonattal szállította vissza. Persze a kézbesítés megérdemelt dícsérete a mi bajunkon egy cseppet sem segít.

* **18 évvel.** Németi Julcsa cselédleány még csak 18 éves, s már is alig van érzéke a tisztesség iránt. Másodszor lopta már meg gazdáját *Feinsilber Márton*-t. Először a perselyből szedte ki a pénzt a mit gazdája magától elvonva félre rakosgatott. S akkor megbocsájtottak neki. Most meg az asszonya zsebéből lopott el 5 forintot. Most már a rendőrség próbálja megjavítani.

* **Háztulajdonosok figyelmébe!** Rövid idő, mindössze csak két hónap van még hátra az évből, a mikor is lejár a városi közgyűlés által engedélyezett azon kedvezmény, hogy a vízvezetési főcsöveknek a házig menő összeköttetése 30 százalékkal olcsóbban, vagy 10 évi részletfizetés mellett készítették el a város által; azontúl pedig minden egyes ház összeköttetése 10—15, — sőt 20 frttal is drágább leend. Igyekezzenek tehát a vízvezetékekkel még el nem látott háztulajdonosok az összeköttetés iránti bejelentéseiket a városi mérnöki hivatalban megtenni, mert hiszen a 10 évi részletfizetés módoszata mellett az évi díj oly csekély, hogy a kevésbé vagyonos háztulajdonosok is részesülhetnek a vízvezeték valódi áldásaiban.

* **Népmozgalmi adatok.** Nagyváradon tegnap estig 106 születés, 82 halálozás lett bejelentve. Polgári házasság 10 esetben kötött.

* **A szőlővesszők behozatalának eltiltása.** A kereskedelemügyi miniszter utalva arra, hogy a mult években külföldről újabb és újabb szőlőbetegségek léptek fel, erőlyes hangon irtó körrendeletet adott ki szőlőink megvédelmezése iránt. A szőlőbetegségek behurcolásának megakadályozása végett a mult évben kiadott körrendeletével ugyanis a szőlővesszőknek külföldről (ide értve Ausztriát is) és Horvát-Szlavonországból a szorosabb értelemben vett Magyarországra való behozatalát, valamint az országon való átvitelét feltétlenül megtiltotta. Ezen rendeletét most nem csak továbbra is fentartja a miniszter, hanem felhívta a törvényhatóságokat, hogy rendeleteinek szigoruan fogantatást szerezzenek s figyelmeztessék a gazdaközönséget, hogy a szőlővesszőknek külföldről való behurcolásától az 1883. évi XVII. t. cz. 12. §-ban megállapított büntetés terhe alatt óvakodjanak. Kijelenti továbbá a miniszter a behozott szőlővesszők meg is semmisíttetnek. A rendelet foganatosítását végett a kapitányi hivattal és a helyi választmánnyal közöltetett.

* **Az érmihályfalvai dalkör.** Érmihályfalván a mult hóban dalkör alakult s alapszabályait a miniszteriumhoz való felterjesztés végett, tegnap küldötték meg az alispáni hivatalhoz.

* **Leleményes tolvaj.** Dr. Szabó György szemorvos valami zajra ébredt tegnap fel. A zaj a mellékszobából hallatszott. Kínézett s egy középtermű 35—40 éves embert látott műszeres szekrényében babrálni. Kérdőre vonva a korai látogatót, azt a feleletet kapta, hogy Szabó György dr.-t keresi. Az orvos azonban

nem volt hajlandó a magyarázatot elfogadni és bekísértette az ipsét. Azaz csak beakarta kísértetni, mert a Kossuth-Lajos-utcán egyszerre csak eltűnt a páciens.

* **A kis lottó korlátozása.** A hivatalos lap egyik utóbbi száma a pénzügyminiszternek egy rendeletét közli, mely szerint a magyar szent korona országában a linzi, gráci és lembergi számlottóhúzókon való játszást 1895. évi december 31-kével beszünteti. Egyidejűleg az osztrák pénzügyminiszter az összes magyar lottóhúzókat beszünteti a játékot. Január elsejétől kezdve tehát Ausztriában nem lehet magyaros huzási helyeken játszani, ellenben Magyarország a legnevezetesebb és legkedveltebb négy osztrák huzási helyre, a brünni, bécsi, prágai és trieszti lottóhúzókat tovább is lehet játszani.

* **Halál az utcán.** Debreczenben megrendítőt jelenet folyt le tegnap déli 12 órakor a magyar állam vasutak indóházának III. oszt. várótermében. Egy öreg, ősz, 65 éves ember, amint a váróterem egyik padján feleségével beszélgetett, hirtelen elszédült s a padról leesett. A vasutnál állandó őrszolgálatot teljesítő rendőrség azonnal oda érkezett s *Boda* előjáró rendőr megtudta, hogy a szegény ember *Sámuel Ignác* tasnádi illetőségű, ki most feleségével együtt fiók látogatására volt H.-Sámsomban. Onnan visszajövet ma délben Budapestre akartak utazni másik gyermekükhöz s a vonatra várakozás közben érte az öreg embert a szomorú óra. — *Sámuel* né kétségbeesetten sikoltozott halottnak látszó férje körül, mire a környezet orvosért küldött. Csakhamar odaérkezett dr. *Szóllósi* honvéd ezredorvos, aki kijelentette, hogy a beteg tovább nem utazhatik, s hogy be kell szállítani a közkórházba, miután betegsége veszélyes. Három rendőr aztán feltette a már alig lélegző beteget arra a kocsi, melyen *Sámsomból* idáig jöttek s megindultak vele a közkórház felé. Alig mentek azonban egy darabig, az egyik rendőr észrevette, hogy a beteg többé nem lélegzik — meghalt. Csak a holttestet vihették be a közkórházba, hol a halottas kamrában helyezték el. Halálát előrehaladott tüdővész okozta.

* **A csendőrség statisztikája.** Biharvármegye területén a következő bűnesetek fordultak elő, a múlt szeptember hóban: gyilkossági kísérlet, veszélyes fenyegetés, rablás, okirathamisítás, jogtalan elsajátítás egy-egy esetben, lopás hat, gyilkosság hat, különféle feljelentések pedig 224 esetben fordultak elő s a csendőrség többnyire sikeresen működött, a nyomozásoknál.

* **Tolvaj hetes.** Schvarcz Ábrahámné kőzép-utcai lakásáról hetese *Tripa György* elloptott egy tömör ezüst 70 forint értékű czukorszelenyét. A hetest oltalmába vette a rendőrség.

* **Uj gymnasium az alföldön.** Békés Csabáról jelenti tudósítónk, hogy a millenium alkalmából az eddig csonka négy osztályu gymnasium teljessé kifejlesztése érdekében 100,000 frtos alapot gyűjtenek, melynek felét a társadalom akarja összeadni. Eddig 19 ezer frtnyi adomány van együtt, többen ezer frtot adtak a kulturális célra. Az alaptőke negyed részét a városi felekezetek adják. A mozgalom vezetői számitanak állami segílyre is.

* **A régészeti és történelmi egyesület választmányi gyűlése.** A biharvármegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület választmányi gyűlése, a megjelent választmányi tagok csekély száma miatt elmaradt.

* **Ma és minden vasárnap a 37-ik gyalogezred zenekara válogatott műsorral játszik a Rimánóczy-szálloda éttermében. A kávéházba Orfeumnőbirkózás.**

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 8-58, 12-05.
Szegedről 8-80, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskó-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskó felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

Vidéki levelezés.

Körös-Tarján, 1895. okt. 25.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A *Körös-Tarján, Szent-János, Szent-András, Uj-Palota, Gyires és Vizesgyán* községekből álló törvényhatósági választókerület *Man Ferencz és Hollósi Jenő* mandátumának letelte folytán *Körös-Tarján* községében a tegnapi választotta meg két törvényhatósági bizottsági képviselőjét.

A megyei közgyűlés által ez alkalomra elnökképp *Sternthal Arthur* nagy bérlő volt kiküldve. Bizalmi férfiakká *Botta Sámuel* nyiresi g. kath. esperes; *Richter Jenő* ujj-palotai plebános; *Kövér Dezső* vizesgyáni jegyző és *Fernbach Sándor* ujj-palotai bíró választatott meg. A jegyzőkönyvet *Szemes József* k-tarjáni jegyző vezette.

A választó gyűlésen *Kiss Elek* központi főszolgabíró és *Bige György* szolgabíró is megjelentek s jelen voltak annak egész tartama alatt.

A megye jelöltjei *Bige György* szolgabíró és *Man Ferencz* körjegyző, — a nép jelöltjei pedig *Gaszner Károly* vizesgyáni káptalani gazdatiszt és *Botta Sámuel* gyiresi g. kath. esperes voltak, kik között igen heves küzdelem folyt le.

Beadatott összesen 100 szavazólap. A szavazatok a következőleg oszlottak meg. *Gaszner Károly* kapott 57-, *Botta Sámuel* 49-, *Man Ferencz* 48-, *Bige György* 44-, *Papdán N.* 1- és *Szemes József* 1 szavazatot. A megye jelöltjei tehát elbuktak s törvényhatósági bizottsági tagokká *Gaszner Károly* és *Botta Sámuel* választottak meg. És így teljesült a választópolgárok nagyobb részének azon óhaja, hogy magát a törvényhatósági bizottságban független egyénekké képviseltesse.

A választás különben — nem véve tekintetbe némely eredménytelen szaladgálást — minden lényegesebb mozzanat nélkül folyt le. Ennek dacára a bukott felek — amint nyilatkoztak — felebbezéssel akarnak élni és pedig azon a czímen, hogy az elnök a választást nem 9 órakor, hanem háromnegyed 10 órakor kezdte meg. De hiszen a jegyzőkönyvben be-foglaltatik, hogy az elnök 9 órakor már jelen volt; de háromnegyed 10 óráig egy választó sem jelentkezett s így igen természetes, hogy a jelzett idő előtt a választás sem vehette kezdetét, mert hiszen választó nélkül nem lehet választást rendezni. Az 1886. évi XXI. t. czikk 39-ik §-ába való kapaszkodás tehát, mely szerint a választás „Kezdődik reggel 9 órakor és végződik este 4 órakor” hiábavaló erőlködés; de ha meg kell lenni, majd állunk elébe.

Megjegyzem még, hogy a szavazásban különösen az ujj-palotaiak és a gyiresiek vettek tömegesebben részt; ellenben a sz.-Jánosiak, sz.-Andrásiak és vizesgyániak csak gyéren jelentkeztek. Az egész választáson meglátszott, hogy a szavazók későn értesítettek a választás idejéről és hogy a nép még javában el van foglalva a mezői munkával. r. l.

IRODALOM.

— **»Mirrha.«** Rajzok és elbeszélések. Vázlatok. Irta: Kontúr Béla. Megjelent Budapestben a »Hunyadi Mátyás« intézet csinos kiállításában. Ára 2 frt. — A jeles, elismert nevű írónak nagy tevékenységét tanúsítja, valamint kiváló tehetségét igazolja ez az új kötet. Jelenleg csak a tartalomjegyzék közlésére szorítkozunk: **Rajzok és elbeszélések:** A tartalékos tiszt (rajz a francia-német háborúból.) A tékozló fiu (budapesti emlékeimből.) Aranyos pihék (egy menyasszony levele barátnéjához.) Életemből (három epizód.) Jókai és én (prágai emlékeimből.) Görgey és én (budapesti emlékeimből.) Angela — Remigia — Anna (galicziai emlékeimből.) A fűvész orchideája (egy kis botanikával elegyes novella.) A kutya-mosók (rajz a katonaeletről) És mi ebből a tanulság? — **Vázlatok:** A magyar ember és a botanika. Madonna Laura. Az ó-keresztény építészet. Sophie. A csillagászati időmeghatározás. Corday Sarolta. A mi pacsirtáink. A bor hygieniája. Balassa Bálint szerelme. A szentírás és a madarak. — Jövőben visszatérünk a mű behatóbb ismertetésére és méltatására. S esetleg majd mutatványt, vagy szemelvényt is fogunk abból közölni. — Megrendelhető: a »Magyar Pénzügyőr« kiadóhivatalában (Budapest, IX. Ferenc-körút 41. sz.)

Sport.

Agárverseny.

A biharmegyei agársz egyesület f. évi november hó 9-én és következő napjain Berettyó-Ujfalu határában elegy-agárversenyt rendez. Versenydíj a győztesnek: tiszteletdíj. Versenydíj a másodiknak: tiszteletdíj.

Verseny-szabályok.

1. Versenyre általában csak az az agár bocsáttatik, melyet tulajdonosa, vagy ennek megbízottja a versenyt megelőző napon az egyleti jegyzőnél esti 6 óráig B.-Ujfaluban nevez s egyidejűleg a nevezési díjat egyleti pénztárnoknál befizeti.

A nevezés az agárak nevének, színének, korának és nemének megjelölésével történik.

Nevezési díj egy agárért 5 forint, nem egyleti tágoknak 10 forint; 1-ső díjjal díjazott agárért a nevezési díj kétszeresen fizetendő.

2. A verseny-agárszat előző napján tartandó közgyűlés küldöttsége által eszközli a nevezett agárak versenyfutásra összevetését; mely páros futás sorshuzás útján történik. E sorshuzás állapítja meg a futások sorrend-jét is.

3. Ha az első összevetésnél egy tulajdonos 2 agara összeesik, összevetésre visszadobatik, kivéve, ha két agár neve utójára marad.

A versenyfutatok után további versenyre fennhagyott agarak összevetése az agárszat színhelyén a 2-ik pontban említett küldöttség által szintén sorshuzás útján eszközöltetik.

4. Az összevetés útján pár nélkül maradt agarak erővesztésre futnak.

Az erővesztésre futó agárhoz a tulajdonosnak kell gondoskodnia egy erővesztőről.

5. A versenyagárszatot előző közgyűlés a versenyfutatok megbirálására versenybírákat választ, kiknek száma a futatok várható számához képest állapítatik meg s a ki mellé az elnök pótbíró jelöl ki.

A bírákítélete ellen fellebbezésnek nincs helye, kivéve, ha az ítélet a versenyszabályokkal homlok-egyenest ellenkeznék, mely esetben az elnök, vagy ennek helyettese, ennek eldöntésére bizottságot hív össze. A bizottságban részt vesznek az elnökön kívül az összes bírák és a gyepvezér; ha a bírák száma páros, az az esetben még a gyepvezérhezlyettes is részt vesz a bizottságban. Az ítélet szöveggel hozatik: egyenlő szavazatok esetén az elnök dönt.

A versenyfutás alatt a bíró elé lovagolni tilos.

6. A bíró köteles az általa bírálandó versenyfutatot szorgos figyelemmel kísérni s ítéletet egység-

alaján, melyet indokolni nem köteles az egybegyűlt agarászok előtt érthetően kinyilvánítani.

Az egységek a következőképpen állapítatnak meg:

Az első vágás két egység, minden további vágás egy egység, kivéve, ha egyik agár a másikat megelőzi s a nyulat megvágja, mely 2 egységnek számítatik. Zsinórba előmenetel vágás nélkül számításba nem vétetik. A nyul megfogása az egység. »Vágás« alatt a nyulnak az agár által oly közvetlen megközelítése, vagy érintése értendő, hogy általa a nyul futásának irányát kisebb, nagyobb mértékben változtatni kénytelen.

Zsinórban megelőzi egyik agár a másikat, ha hátulról mellett egyenes irányban elé [szalad.

7. Minden versenyfutásban itélni kell, kivéve:

a) ha a nyul fekvő helyétől számított 100 méter távolon belül vágás nélkül menedékhelyre fut;

b) ha a futásban a 10. d) pontja szerint egy harmadik agár is résztvesz;

c) ha a süldő nyulon igen rövid futás miatt itélni nem lehet;

d) ha hajtás közben több nyul ugrik fel s a két agár két különböző nyulat vesz fel s esetleg az addigi futáson itélni nem lehetne.

Ezen esetekben új futásnak van helye. Az új futás az illető agártulajdonosok bármelyikének kívánatára a futásra következő pár agár lefutása után következő időre tüzendő ki.

8. Feltétlenül eljuttatandó az agár:

a) mely a nyulat menedékhelyéig be nem éri, kivételt csak a 7-ik a) pont alatti említett esetek képeznek;

b) mely a nyul után oldalt indul az úgynevezett »puskázó« vagy kertesző agár;

c) mely hajtás közben megáll;

d) mely egy vagy több vágás után a nyulat nyílt mezőnyös zsinórban menekülni engedi, a nélkül, hogy a menedékhelyéig teljes erejéből futva kísérmé;

e) mely az elnök által versenyfutásra kitűzött helyen és időben nincsen jelen.

9. A díjra fennmaradt agár tulajdonosának, ha agara aznap két nyulon futott, joga van a döntő futást másnapra halasztani.

10. Birságul az egylet pénztárába 5 forintot fizet:

a) a ki a bírót ítélete kimondása iránt informálni megkísérli;

b) a ki a kinyilvánított bírói ítélet ellen nyíltan fellép s azt nyilvánosan kárhóztatólag bíraltatja;

c) ki az agarászat alatt a hivatottak által megállapított rendet zavarja;

d) a kinek agara a soron kívül a versenyfutásba szalads abban tényleg résztvesz s a nyulon egy vagy több vágást ejt.

11. A versenyfutásra eresztendő pár agár angol pórászon vezetendő. Ez alul kivétel — a netáni kivételes körülmények tekintetbe vételével — csak az egyleti elnök vagy annak helyettese engedélyezhet.

12. Az agarakat a versenyre pórászon vezető egyén azokat a nyul után csak a gyepvezér »ereszd«, »bajrá« kiáltásaira eresztetheti szabadon.

13. A versenyagarászatot megelőző napon tartandó közgyűlés a versenyagarászat tartamára egy lehetőleg helyismerő gyepvezért választ, ki az agarászó csapatot nyulkeresésre vezeti és vezényli, ennek vezényletét az agarásztársaság követni tartozik.

Ugyancsak ezen közgyűlés a netán meg nem jelent egyleti tisztviselőket ad hoc helyettesíti.

14. Az agarászatokon a rend fenntartása az egyleti elnök joga és kötelessége, az ő rendelkezésének tiszteletben tartását és követését minden agarászó tag lovagias kötelességének ismerje.

Nagyvárad, 1895 okt. 20.

Szunyogh Szabolcs.
egyleti elnök.

A közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

Az elaggott iparosok menházának felszereléséhez az elmúlt hét folyamán hozzájárultak kegyes adományaikkal: Gyagyovszky M. Viktor egy iróasztalt ajándékozott 15 frt értékben, Dobsál Vilmos 10 frt értékű mázóló munkát teljesített, Bartos Bódog egy tükröt, egy káros-

széket, egy konyhaállványt, 4 fogast, 20 frt értékben, Koch N. János szobafestő egy terem kifestése 10 frt értékben, Szabó Lajos lakatosmester a menház bejáró ajtójának felvasalása 16 frt értékben, Gábel Jakab katona-szállás-czédulákban 2 frt 45 kr. S. J. 1 frt 44 kr. N. N. 1 frt 20 kr. Fogadják a szives adakozók e helyen is elismerő hálás köszönetünket. Az ipartestületi jótékonyági bizottság nevében.

Nagyvárad, 1895. október hó 26-án.

Bertsey György,
elnök.

Jankovich János,
jegyző.

REGENY-CSARNOK.

A csikárma.

(Nóráblás.)

20

Irta: **May Károly.**

Fordította: **Nix.**

(Folytatás.)

Ibrahim csakhamar közelembé ért és már alig volt tiz lépésre tőlem, midőn a kapunál már egy szolga is megjelent. Ekkor a legnagyobb gyorsasággal kezdtem menekülni. Midőn már a második falszöglet mellett is elrohantam és a folyót megpillantva láttam, amint Izla éppen beemelte csolnakunkba Szeniczát, éppen akkor ordította utánam Ibrahim:

— Megállj rablól! mert leölök! —

Még gyorsabban menekültem; de a másik pillanatban már eldördült a hátam megett a lövés. A golyó fülem mellett sivitott el és én — mintha találva lettem volna — földre dobtam magam.

Ibrahim, ki ekkor már szintén észrevette a csolnakon a menekülőket, elrohant mellettem. Ekkor hirtelen fölugrottam és utána szaladva, megragadtam a nyakát és egy erős lökessel a földre dobtam.

A felláh-szolgák ordítása ekkor már közvetlenül mögöttem hangzott föl és alig volt időm, hogy néhány gyors ugrással a csolnakig érjek, melybe azonnal beugrottam. Hálel azonnal eltaszította a parttól a csolnakot és Ibrahim a helyzetet áttekintve, rögtön rákiáltott embereire:

— Geri erkekler (vissza emberek) a csolnakhoz.

Mindnyájan a csatornához szaladtak és ott aztán dühös ordításban törtek ki, midőn látták, hogy nincs sehol a csolnak.

Mi közben beértünk a gyorsan hömpölygő folyam közepére. Hálel és Izlának a szolgálja eveztek. Mi is fölkaptuk az Ibrahim csolnakából elvett két evezőt és Izlával együtt segítettünk az evezésben.

A csolnakban egy hang sem hallatszott; mindenki el volt foglalva gondolataival. Így haladtunk némán, de nagy gyorsasággal a folyón lefelé.

Az egész kaland oly sok időt vett igénybe, hogy már szürkülni kezdett, midőn egy jó negyedórai út után, még mindig láttuk Ibrahimot szolgálival együtt a parton álldogálni. A háttérben pedig a folyóvízen egy nagy fehér vitorla tűnt fel.

— Egy szandál jön utánunk! — moná Hálel.

Csakugyan szandál volt, egyike azoknak a hosszas, erősen épült nilusi vitorlás bárkáknak, melyek a folyón lefelé csaknem a gőzösökkel vetekednek gyorsaság dolgában.

— Meg fogja állítani a szandált — szólt meg Izla — és azon vesz majd benünket üldözőbe.

— Valószínűleg kereskedelmi szandál és ez nem fog ráhallgatni.

— Ha Ibrahim a reisznak (hajóskapitány) elég magas összeget ígér, akkor nem fog vonakodni.

— Még abban az esetben is olyan nagy előnyünk lesz, migalkudoznak, hogy nem könnyen fognak utólag. Azután meg Ibrahimnak ilyen nagy útra el kell magát látnia ruhával, fegyverrel, pénzzel. Azzal is idő telik.

A vitorla csakhamar letűnt szemünk elől és mi egy félóra mulva megpillantottuk a dahábiét, melynek kormányánál az öreg Abu el Reiszán már aggódva várt reánk.

— Ide a csolnakkal — kiáltotta le hozzánk — a hágesó már le van bocsájtva.

Fölmentünk a fedélzetre, miközben a csolnakot megerősítették a hajóhoz és lecsavarták a kikötő köteleket. A legénység fölhúzta a vitorlát, melyeknek vásznába teljes erővel belefeküdt a hajnali szél. A Dahábié kanyarodott egyet és néhány pillanat mulva a folyó közepén vitorlázunk nagy gyorsasággal lefelé.

Az öreg reisz, midőn elvégezte teendőit, hozzám jött:

— Nos, hogyan ment végbe?

— Amint látod, jól sikerült, majd máskor elbeszélésem; de mondd csak egy szandál utoléri hajódat?

— Talán üldöznek?

— Nem tudom; de lehetséges.

— Hajóm nagyon gyors járású; de a jó szandál a legjobb dahábiét is utoléri.

— Akkor hát kívánatos, hogy ne üldözzenek.

Ezután elbeszéltem röviden a történeteket és le mentem a hajószobába, hogy még mindig nedves ruháimat levessem. A hajószoba két részre volt osztva. A kisebbik felét Szeniczának szánta az öreg kapitány, a másikban mi férfiak tartózkodtunk.

Körülbelül két órája lehetett már, hogy elinaltunk, midőn mögöttünk egy vitorlacsúcsot pillantottam meg, mely mindig nagyobb lett. Midőn már a hajó-test is látható lett, megismertem a szandált, melyet hajnalban megpillantottunk.

— Látod azt a hajót? — kérdém az öreg reisztól.

— Alláhákbar, nagy az Isten és a te kérdésed is nagy mondá az öreg — Hajós kapitány vagyok és ne venném észre, ha egy vitorla olyan közel van az enyémhez?

— Vajjon a khedive hajója?

— Nem.

— Honnan tudod?

— Mert nagyon jól ismerem ezt a szandált.

— Ugy?

— Ghalidben Musztafa reisz.

— Ismered ezt a Ghalidot közelebről?

— Igen és nem vagyunk barátok!

— Miért?

— Mert becsületes ember nem lehet jóbarátságban egy egy gazemberrel.

— Akkor nem jól sejtek!

— Mit?

— Azt hogy Ibrahim Alámur azon a hajón van.

— Mindjárt meg tudjuk.

— Mit fogsz tenni, ha a szandál megállítja hajódat?

— Engedelmeskednem kell; mert így rendeli a törvény.

— És ha én nem engedem?

— Hogyan lehetné ezt? Én vagyok a dahábié kapitánya és nekem kell intézkedni.

— Én pedig a saját akaratom kapitánya vagyok.

— Most Izla is közelünkbe jött és megszólított.

— Kara effendi; te vagy az én legjobb barátom. Elmondjam neked, hogyan került Szenicza Ibrahim hatalmába?

— Nagyon szívesen meghallgtnám, de most nincs rá alkalmas időnk.

— Miért?

— Fordulj csak hátra és nézz arra a szandálra.

Csak akkor vette észre a hajót.

— Vajjon Ibrahim is raja van?

— Azt nem tudom; de könnyen meglehet, mert a hajó kapitánya elég nagy gazember ahhoz, hogy Ibrahim megvásárolhassa.

— Honnan ismered a kapitányt?

— Abu el Reiszán mondta.

— Akkor mi tévők leszünk?

— Mindenekelőtt meglátjuk, hogy Ibrahim csakugyan a hajón van-e?

— És ha ott van?

— Akkor nem engedjük, hogy átjöjjön a mienkre.

Hajó mesterünk megfigyelte a két hajó gyorsaságát és azután jelentette:

— Uraim, mindig közelebb jön hozzánk a szandál. Fölhuzatok még egy trikétát. (Igy hívják a földközi tenger vidékein a három szögű vitorlákat.)

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Uj főispán.

Budapest, okt. 26. (Sajt. tud. távir.)
A Nikolics Sándornak, Versecz és Pancsova városok főispánjának lemondását megüresedett főispánság, értesülésünk szerint Grecsák Károlylyal fog betölteni. Grecsák régebben országgyűlési képviselő és mint ilyen a nemzeti párt tagja volt. Most a szegedi kir. tábla bírása.

Festetich miniszter lemondása.

Budapest, okt. 26. (Saj. tud. táv.)
Mint a Magyarország az esti órákban értesül, Festetich Andor gróf földmívelési miniszter a Miklós ügyből kifolyólag állásától megváltik. Miklós Ödön államtitkár ma nyújtotta be lemondását, mégpedig az eddigi szokástól eltérőleg nem miniszterének, Pestetichnek, hanem a miniszterelnöknek.

Egy politikai affér vége.

Budapest, okt. 26. (Saj. tud. táv.)
Jelentettük, hogy a képviselőház tegnapi ülésében Fejérváry Géza báró és Ivánka Oszkár között éles szóváltás történt. Az ügynek folytatásaként Ivánka Oszkár megbizta Horánszky Nándor és Hódossy Imre urakat, hogy ügyét hozzák rendbe a honvédelmi miniszterrel. A nevezett urak felkeresték Fejérváry bárót, ki kijelentette, hogy a lovagias elégtételadásnak semmiféle szükségét nem látja fennforogni, mert erre az egész alteráció nem szolgáltatott okot. Úgy ő, mint Ivánka a szóváltás alatt megmondták egymás véleményét, melyben semmiféle becsületsértő egyik félre sem volt. — Ivánka megbizottjai a miniszter e kijelentését tudomásul vették és az ügyet befejezetnek jelentették ki.

Lemondó főispán.

Temesvárt, okt. 26. (Saj. tud. táv.)
Krassó-Szörénymegye főispánja, Jakabfy Ferencz és alispánja, Licsek Béla között differenciák merültek fel Krassó-Szörény vármegye községei számára egy fővárosi czégnél megrendelt tüzi fecskendők ügyéből kifolyólag. Ez ügyben a belügyminiszter szigorú vizsgálatot indított meg, melynek következtében úgy a főispán, mint az alispán be akarja adni lemondását. A főispán utódjául Virányi István oraviczai járásbíró és táblai bíró emlegetik, alispánul pedig Satiék Titusz előkelő ügyvédet és Simorics Livius volt alispánt. A román nemzetiségű jelölt protegalásával a kormány a románokra kíván hatni.

A függetlenségi és 48-as párt ülése,

Budapest, okt. 26. (Saját tud. táv.)
A függetlenségi és 48-as párt ma délután öt órakor üllői-uti klubhelyiségében ülést tart, melyen megállapítják annak a parlamentari akciónak a részleteit, a melyet a november hatodikán meginduló

költségvetési vitánál a másik függetlenségi párttal egyetértőleg óhajt megindítani. Az akció középpontját és mindegy mozgó erejét az új kiegyezési kérdések fogják képezni, amelyek most napirendre kerülnek s melyek közül legfontosabb az önálló vámterület és a bankszabadalom kérdése.

A függetlenségi és 48-as párt már a költségvetés általános vitája alkalmával megfogja indítani a legszélesebb körű akciókat. De ezenkívül a költségvetés alkalmával sok más fontos ügy fogja képezni komoly akció tárgyát. Még maga a horvát ügy is beható diszkusszió alá vétetik, nemkülönben a külügyminiszteri állás új szervezése és sok más kérdés. Ugy, hogy a november 6-án meginduló költségvetési tárgyalás egyike lesz talán a leghevesebb és legkiterjedtebb budget-tárgyalásoknak.

Honvéd tábornokok nyugdíjazása.

Budapest, okt. 26. (Saját tud. táv.)
Zoltán altábornagy és Vojnarovich tábornok után most Forinyák altábornagy, József főherceg adlátusa is megváltik állásától. Az ő távozása is összefüggésben áll a honvédségnek a legutóbbi hadgyakorlatok alkalmával tapasztalt hibáival. Neki tulajdonítják, hogy nem figyelt eléggé a honvédségek kellő kiképzésére.

Közgazdaság.

A takarmányozás-tan újabb iránya.

Mióta Liebig Jusztus vegytanát a földmívelésre és állatélettanra vonatkozólag felállította, azóta (1840) követői a takarmány-tápszertan terén egyedül az ő nézeteinek hódoltak. Csak lassan emelkedtek egyes hangok Liebig kizárólag iránytadó »Agrikultur-chemie (földművelési vegytan) című munkája ellen a fiziológok nevezetesen Voit, müncheni tanár és iskolája, nemkevésbé a higienikusok részéről, kik közt a bakterologia terén nagy érdemeket szerzett Koch, Pasteur, Ducleaux stb. foglalnak első helyet. A chemián kívül érvényre emelkedett a legalacsonyabb élő lények — mikroorganizmusok — biológiája. Ma már a vegyi erők hatásától feltételezett emésztésen kívül mikroba-emésztésről is kell beszélnünk, mely némely tápszernél, például a rostany-emésztésnél lényegesebb befolyással bír, mint a vegyi behatások.

A gazdasági tápszertan terén újabban feltűnt dr. Pott, gazdasági tanár a müncheni egyetemen. Ő már 1889-ben egy nagyobb munkát írt a gazdasági tápszerekről, melyben elsőül lépett fel saját új eszméjével az emésztés ingereiről. Ez alatt oly anyagokat ért, melyek az idegrendszerre ingerlőleg hatván, ez által az emésztést, anyagcserét élénkítik, gyorsítják s az állati produktumok képzését általános vagy csak bizonyos irányban befolyásolják.

A táplálkozás folyamatát csupán vegyi és élettani alapon magyarázni teljesen helytelen felfogásra vall s Liebig tanítványainak eme helytelen felfogása okozta a takarmányozás-tan számos tévedéseit. Az egyes különböző tápok értékösszegének meghatározásánál követett eljárást ép oly egyoldalunak tartja, mintha egy bizonyos talaj termő erejét egyszerűen lényeg, káli és foszforsav tartalmából akarnók megállapítani. Minden tápanyag tápértékét relativ nem abszolút egységnek tekinti, — ennél fogva csak esetről-esetre állapítható meg, bizonyos körülmények közt, mely körülbelüli értékkel

bír egyes tápszere egy kitzított cél elérésére. (Hus, zsír, tej, gyapju és erő-termelésre). Az újabb állat-élettan vizsgálódások szerint nem szabad többé azon álláspontra helyezkednünk, mely szerint az emésztés csupán vegyi processuson alapszik. Különösen a növényevőknél kell kétféle emésztést megkülönböztetnünk, azt, melyet az állati szervezetben az emésztési mirigyek megindítanak, s egy másikat, mely a tápszerekkel az állati testbe bejutott mikrobák által eszközöltetik, s mely mikroorganizmusok ép oly hivatásszerűleg közreműködnek az emésztés folyamatában.

Vignálnak sikerült az emberi nyálban 17 faj mikrobát felfedezni. Miller talált a szájrüregben 25 faj gombát, — ezekből 8 fajt a gyomorban 12-től pedig az ürülékben.

A mikrokormosz terén eddig elért eredményekből annyi kétségtelenül konstatálható, hogy sem állati, sem emberi szervezet állati és növényi parányok nélkül nem létezhetne s hogy az impondesabiliák sokasága is fontos szerepet játszik nemcsak az emésztésnél, hanem általában az élet csodálatos végtelen funkcióinál.

Különben régi, jó és igazmondás »Grau ist jede Theorie.« De az elméleteket mindenkor támogatja és bizonyítja az élet és a tapasztalatok bő tárháza.

Többi között, hogy a természet titokzatos laboratóriumában végbemenő megszámlálhatatlan nyilatkozatainak felismerésében mily törpe szerepet játszik az emberi véges elme, elég egy mindennapi tünettel megvilágítani. Gyakran látjuk, hogy különösen gyermekek legyőzhetetlen undort éreznek bizonyos ételek ellen, s minden büntetés dacára sem képesek azt magukhoz venni. Ilyen gyermekekre azt szokták mondani, hogy válogatósak, pedig annak oka nem a válogatásban, hanem a testi szervezetben fekszik s ott keresendő.

Botorul cselekesznek e szerint azon szülők, kik gyermekeiket erőszakkal kényszerítik oly eledelre evésére, melyek természetes — nem szinlelt — undort gerjesztenek bennük. Csak idő kérdése, hogy az utált étel megkedvelése utat adjon az undornak.

Ismertem egy 10 éves fiút, akit szülei csak pénzigérettel bírtak rávenni, hogy kelkáposztát egyék, alig tudott azonban egy kanálnyt belőle lenyelni, következő perczben már ezt is, meg a gyomor többi tartalmát is visszaadta s reá még fekvő beteg is lett. Saját magamon az ellenkezőt tapasztaltam, — legerőteljesebb koromban kedvencz ételtem, a savanyított káposztának mindenkori beteget lettem, úgy, hogy orvosi tanácsra végkép le kellett mondanom élvezetéről. Évek mulva próbaképen megszegtem az orvos parancsát s ettől fogva — egy fél-század óta — minden baj nélkül élvezem e magyar nemzeti ételt, kivált ha nem német szakácskönyv szerint, hanem magyarosan van elkészítve. Azt tartják, hogy az ember természetét minden hetedik évben változik. Hát semmi ok nincs ezt tagadni, habár a hetes számot nem is kell apodiktikus igazságnak tekinteni.

Ez ösztövért elfelfuttatást legyen szabad egy orvosi adomával befejeznem. A beteg kovács-hoz megjelen a doktor ur, ki a beteget megvizsgálván, azzal vigasztalja a családot, adjanak neki mindent, a mit kíván, mert segíteni úgy sem lehet többé rajta.

A kovács könyörög egy kis savanyu káposztáért s ez megmenti a haláltól. Ugyanilyen betegségbe esik a szabó. Az orvos okulva a kovács esetén káposztát rendel a szabónak, fájdalom, ezt a rendelt szer a sirba viszi. Jegyzeteibe vezeti tehát az orvos: »Sauerkraut für den Grobschmied Leben, für den Schneider Tod.« Nemsokára azonban orvosi tudománya feletti kétségbeesése azt tapasztalja, hogy gyógyszere megfordított hatással volt a másik kovácsra s a másik szabóra. Bizony be kell ismernünk, hogy a belgyógyászat terén még mindig a kezdet kezdetén állunk s hogy »contra vim mortis, non est medicamentum in hortis,« vagyis hogy az életerő működésének ismeretében még folyton a bölcsőket éljük.

Nagyvárad, 1895. október.

Rimler Pál.

Marhakiviteli tilalom feloldása. A földművelésügyi m. kir. miniszternek f. évi október hó 3-án kelt 74396—III. számú körrendelete

értelmében kérődő állatoknak kizárólag levágás céljából Csehországba való bevitele a földmivelügyi m. kir. miniszternek f. évi szeptember hó 28-án 72233. szám alatti körrendeletében foglalt feltételek mellett Tolna, Arad, Somogy, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun és Zala vármegyék járványmentes területéről is megengedtetik.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelkank 3%-os nyeresemény-kötvényeinek 1895. október 25-én történt negyedik kisorsolása alkalmával a következő kötvények huzattak ki: **100.000** koronát nyert 2701 sor. 95 sz., **4000** koronát nyert 3285-29. **2000-2000** nyertek 1646-50 1234-68267-45. **400-400** koronát nyertek 1794-44 1878-95 1621-12219-19 1575-19 2430-60 3491-74 1684-36 228-23 750-35 2356-25 2643-89 2904-25 2267-11 8357-99. — A **220** koronás díjak huzása (díj 20 korona) 1748 sor. 1-100 sz. — A törlesztési huzásban 493 sor. 1-100 sz.

A nyeresemények és a 220 koronás díjak kifizetése (minden kisorsolt kötvény után 200 koronát tevő névértéknek levonásával, mely a törlesztési huzásokban törlesztetik), valamint a törlesztési huzásokban kihuzott kötvények beváltása 1896. január 25-től kezdve történik. A nyeresemények kifizetését egyedül a Magyar Jelzálog-Hitelbank főpénztára Budapesten eszközözi; a 220 koronás díjak kifizetése, valamint a törlesztési huzásban kihuzott kötvények beváltása Budapesten a Magyar Jelzálog-Hitelbank főpénztáránál és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál; Amszterdamban és Genfben a Banque de Paris et des Pays-Bas című intézetnél történik.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. október 25.

Budapest, október 25. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv kedvező volt és szilárd irányzat mellett 30.000 q. hazai buza kelt el 2 $\frac{1}{2}$ -5 krral olesó árakon vásároltak.

Tiszavidéki 2500 q. 82 k. 7.— frton.

Idegen buzákból nem volt forgalom.

Rozs irányzata nyugodt, ára 6.20 frt. Budapesten.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a						
F A J	Minős. súly hektol.	100 kgr. ára		Minős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági — — —	uj	78	—	79	—	—
» — — —	uj	80	—	81	—	—
» — — —	uj	82	—	—	—	—
Tiszavidéki — — —	uj	78	6.15	79	6.25	6.35
» — — —	uj	80	6.30	81	6.35	6.45
» — — —	uj	82	6.50	—	—	—
Pestvidéki — — —	uj	78	6.10	79	6.20	6.30
» — — —	uj	80	6.25	81	6.30	6.40
» — — —	uj	82	6.45	—	—	—
Fejérmegyei — — —	uj	78	6.10	79	6.20	6.30
» — — —	uj	80	6.25	81	6.30	6.40
» — — —	uj	82	6.45	—	—	—
Bácskai — — —	uj	78	—	79	—	—
» — — —	uj	80	—	81	—	—
» — — —	uj	82	—	—	—	—

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1 centes árjavulást jelentett minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 4-6 krral javultak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.63-6.71 frt, rozs őszre 6.10-6.20 frt, tengeri 1896. máj.-júniusra 4.56-4.59 frton, zab őszre 5.78-5.83 frt, káposzta-repeze szeptemberre 11.10-11.20 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 6.62-6.64 frt, buza tavaszra 6.93-6.94 frt, rozs őszre 6.10-6.12 frt, rozs tavaszra 6.32-6.33 frt, tengeri októberre-novemberre 5.95-6.— frt, tengeri 1896. május-júniusra 4.56-4.57 frt, zab őszre 5.78-5.80 frt, zab tavaszra 5.96-5.98 frt, káposzta-repeze szeptemberre 9.50-9.55 frt, káposzta-repeze augusztus-szeptemberre 10.10-11.16 frt.

Sertés-üzlet.

Köbánya, okt. 25. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56-57 kr.; közép: 54-57 kr.; Fialat nehéz: 54-55 kr.; Fialat közép: 54-55 kr.; Fialat könnyű: 00-00 kr.; Szerbiai nehéz: 53-54 kr.; közép: 53-54 kr.; könnyű: 00-00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. október 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	120.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	123.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	101.25

Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	97.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	97.75
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	—	161.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	145.—
Oszták járadék papirban	—	100.—
Oszták járadék ezüstben	—	100.25
Oszták járadék aranyban	—	127.50
Oszták korona járadék	—	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	—	152.—
Oszták-magyar bankrészvény	—	1050.—
Magyar hitelbank részvény	—	481.50
Oszták hitelintézet részvény	—	399.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	—	395.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	951.—
Német birodalmi márka	—	58.80
London vista	—	120.25
Paris vista	—	47.62 $\frac{1}{2}$
20 márkás arany	—	11.76

„STAR“

életbiztosító társaság, London.

Alapított 1843-ik évben.

Érvényben levő biztosítások:

Biztosítási alap:

348.162,500 korona.

89.439,114 korona.

Az 1894-ik évben az utolsó öt évi időszakra nyeresemény-osztalék fejében a biztosított felek közt

12.800,700 korona

osztalott szét.

Bármely módozat szerinti életbiztosításokat legolcsóbb díjak és legkedvezőbb feltételek mellett felvesz és felvilágosítással készségesen szolgál

A magyarországi vezérigazgatóság

BUDAPEST, TERÉZ-KÖRUT 28.

ORMOS FELIX, vezérigazgató.

Referenciát ad: A pesti magyar kereskedelmi bank (230) 5-10 Főügynökség Nagyváradon;

ERBER IMRE urnál.

LEGKITÜNŐBB édes must!

„Zöldfa“-szállodai éttermemben

és a

Bémer-téri borüzletemben

a Szi József-féle, jelenleg dr. Ehrlich Ignác ur szőlőjéből való

édes must kapható.

Egy liter ára 40 kr.

(279) 1-1

Teljes tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR

Naponta friss
csemege szőlő,
finom faj
alma és körte
legedesebb tiróli

MARÓNI

és mindennemű déli gyümölcsök.

Egy kosár, 5 kiló csemege szőlő
bárhova bérmentve küldve **2 frt 40 kr.**

BOROKAT

a következő legolcsóbb árban árusítom:

1895. évi új bor, literje . **30 kr.**

Kitűnő asztali ó bor, literje . **24 kr.**

100 liter 21 forint.

Magyarádi ó bor, literje . . **32 kr.**

Magyarádi ó bor I., literje . **40 kr.**

Asztali vörös bor, literje . . **32 kr.**

Mindennemű üvegelt csemege, aszú és
pezsgő borok a legolcsóbb árban.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, Nagy-Körös-utca, Mertz-ház.

(232) 1-0

Telefon összeköttetés!

Fröhlich József

**MÉZ- ÉS VIASZÁRU-ÜZLETE
NAGYVÁRADON.**

Ajánlom a Főt. kath.
Plébános urak b. figyel-
mébe kiténő minőségben
és az egyház rendeletei
szerint **valódi tiszta**
méhviaszból készített
templomi és egyéb viasz-
gyertyáimat.

Alapított 1835.

Elsőrendű valódi tiszta oltár-méhviaszgyertya 1 kgr.
3 frt.

Elsőrendű husvéti-méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt 60 kr.

Sárga oltár-méhviaszgyertya, a nagyheti egyházi
szertartáshoz és gyászistentisztele-
tekhez 1 kgr. 2 frt 20 kr.

Másodrendű méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt.

Műviaszgyertya 1 kgr. 1 frt 60 kr.

Gyújtó viaszgyertya, nem csepegtet, 1 db 10 kr.,
1 kgr. 2 frt.

Finom tömjén 1 kgr. 1 frt 20 kr.

Részletes árjegyzékkel kívánatra —
bérmentve szolgálók. — Bármely fajta
viaszgyertyámat, 5 kgramm mennyiségtől
kezdve, bármely postaállomásra díjmen-
tesen csomagolva, bérmentve szállítom.

Czégem számos előkelő kitüntetéssel
és elismerő-levéllel rendelkezik.

Teljes tisztelettel

(44) 0-20

FRÖHLICH JÓZSEF.

Egy ügyes fiu tanulólul fólvétetik.

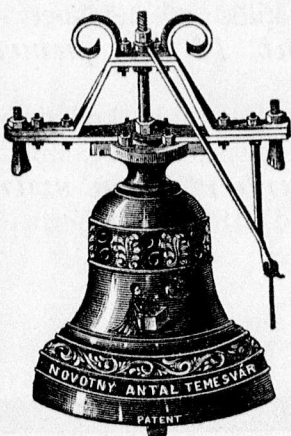
NOVOTNY

harang- és

ANTAL

érczöntődéje

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden
nagyágú harangok ujra, illetőleg új harangok és egész harang-
zatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb
modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal,
ugy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször
lehet fordítani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kiüntetett, átlyukasztott szabadalmazott

harangjait,

(243) 3-26

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és
így egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. —

Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harang-
állványokat, minden nagyágú óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig
raktáron vannak.

Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálók.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárvaros.

Szégnyeni magát

a kis leány, mert a másképp oly kedves arca a bőr tisztátlansága
által oly régen el van csúitva és csak most tudta meg, mily
könnyen és hamar segíthetett volna azon, az általános ismert
és kedvelt

Vértés gyógyisz. Lugosi arczenőse
által.

Ezen arczenőcs a legjobb szer a májfoltok, szeplők, bőrtakák,
pattanások, ugymint minden más **bőrtisztátlanság** el-
távolítására.
1 adag 60 kr., 1 frt és 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése
ellen 1 nagy vagy 2 kisebb adag bérmentesen küldetik.

Nézzen meg engem

vagy más hölgyeket, kik a

Szicíliai hajfijítót

használják, és találni fogja, hogy az
ez által visszaszerzett hajszin, eredeti
hajszinüktől nem különböztethető
meg.

A szicíliai hajfijító nem tartalmaz
ártalmas szereket, nem technikai
festőszert, hanem a legegyszerűbb
módon, naponta csak egyszeri hasz-
nálása által adja vissza az **ősz**
hajnak eredeti szinét, anélkül,
hogy a bőrön vagy fehéremlőn pecsétet hagyna hátra, vagy a
haj mosásánál szint hagyna.

Egy üveg 2 frt — 3 üveg hat forint előleges beküldése ellen
bérmentve küldenek. — Megrendelésnél kérik a **haj eredeti**
szinét megadni.

1 adag **pomádé epidermule**, a mely a hajnak eredeti
fényét visszaadja, 1 frt.

Vértés Lajos „SAS“ gyógyszerháza,

(217) 5-26

LUGOS 2a. sz.

Fentnevezett cikkek csak akkor valódiak, ha az oldalt nyomtatott védjeggyel vannak ellátva.

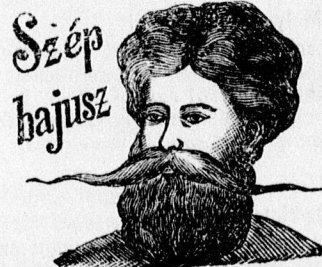
hogy feje későbbi években hirse-
ési czelokra használtassék, a
haja ápolásához

Dr. Heuffel-féle hajszeszt
vegyen.

Ezen hajszeszt a fejbőre erősi-
tőleg és üdítőleg hat, megakadá-
yozza a korpásodást és a hajnak
kihullását, mi által **dúsgazdag**
hajnövést eredményez.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. — 6 frt előleges beküldése ellen 4 üveg
bérmentesen küldetik.

**Szép
hajusz**

és **erőtéljes szakáll** leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető

Dr. Heuffel-féle bajusznövesztő-pomádéval.

Ezen teljesen ártalmatlan szerekből készült pomádé által a leg-
rövidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is, **gyönyörű bajuszt**
és **dús szakállt** nyernek.

1/2 adag 1 frt 25 kr., egy egész adag 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges
beküldése ellen 1 egész adag bérmentesen küldetik.

Kapható gyógyszerházaiban és illatszerezésnél.

Raktár Nagyváradon: Nyíry György gyógyszerhá-
zában, a hol azon kívül kaphatók a „SAS“ gyógyszerháza világhírű
gyógyszerei, u. m.: dr. Heuffel-féle **gyomormentia**; dr. Heuffel-
féle **vértisztító labdacok**; **injeccio** és **Capsules**
veget.; **Antibetin**; **Sassaparilla kivonat**; **Herkules**
fürdői köszvényeszsz stb. A hol nincsen raktáron, megren-
delendő egyenesen a készítőitől:

Eladó

35,000 drb.

sima szőlő zöld oltvány,

melyek szépen és tökéletesen beérették.

1000 darab fehér mézes vagy sárga

Margit (Hönigl) 60 frt

1000 darab Oporto 60 frt

Ezen árak csomagolva s Nagyváradra szállítva értetnek.

A megrendelésnél kéretik az összegnek 50% beküldése, a többi pedig utánvétellel fizetendő. Megrendelések Nagyváradon N. Justh Sándor urnál is eszközölhető, ki által már a múlt évben 16,000 oltványt rendelt több nagyváradai szőlős gazda.

Justh ur szívesen szolgál felvilágosítással, mert telepünket ismeri.

Tisztelettel

Heininger Antal és József,

3-3 szőlőbirtokosok, Nagy-Maroson (Hontm.)

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legalkalmasabb a *gáz-coaks*, mert a nehezebb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor *métermázsánként 14 kr fuvardíjért házhoz szállítjuk* a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a *coaks* vásárlásánál a mennyiben ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor *nekik fuvarbért nem számítunk*.

Nagyvárad, 1895. októberben.

NAGYVÁRADI LÉGSZESZ-GYÁR:
Az igazgatóság.

(375) 5-12

P S E R H O F E R R.-i é l e

GYÓGYSZERTÁR

B E C S B E N, I. K E R., S I N G E R S T R A S S E 15. S Z. A.

„zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacok, ezelőtt általános labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszorból készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacok háziszorú ajánlatnak és ajánltattak mindeu oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértulások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s abból eredő bajoknál is: így sápkórna, idegesség, származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok olyan könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek ezen helyen csakis nehányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyok győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én.

Tekintetes Ur!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztító labdacsaiból ismét 4 csomagot küldeni szíveskedjék.
Neureiter Ignác, orvos.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12-én.

Tekintetes Ur!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsa kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghültem oly annyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsa engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.
Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Ur!

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel, Önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is meguntta, melyről egyébként lé is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használatára folyton tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel
Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márczius 27-én.

Tekintetes Ur!

Alulírott ismétlően kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel
Hahn Ignác.

T, Ur! Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8-án.

Felkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni szíveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaik köszönhetem, hogy egy gyomorhajból, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nállam sohasem fognak kifogyani, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem. — vagyok tisztelettel
Zwiekl Anna.

Ezen vértisztító labdacok csakis a **Pserhofer J.-féle az arany birodalmi almához címzett gyógyszerárban. Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készíttetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacót tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvétellel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalvánnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 15 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 40 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat kövteni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatása, legjobb szer, minden köszvényes és csuzos bajok, u. m.: gerincz-agy-bántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, fülznggatás stb. stb. ellen.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-tól. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Stuedel tanártól. Utés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, sebes- vagy gyuladt-mell, vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lön kipróbálva 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-tól. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általános ismert kitünő házi-szer, hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 krajczár. 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rossz emésztés, és mindennemű altesti bajok ellen kitünő házi szer. 1 üvegecsével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bulrich A. W.-tól. Kitünő házi szer a rossz emésztés minden következményei u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen 1 csomag ára 1 frt.

Angol csodabalzsam, 1 üveg 50 krajczár, egy kis üveg 12 krajczár.

Por a lábizadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizadást s az által képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer, golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerethetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénz előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a posta költségek sokkal mérsékeltebbek.

(273) 2-12

CARLSBADI CZIPÓK!

Az őszi és téli évadhoz ajánlja

NÁDOR L. és TÁRSA

Zöldfa-utca, dr. Munk-féle Bazar-épületben

a legujabb KALAPOKAT.

Legnagyobb czipő-raktár és legolcsóbb bevásárlási forrás!

Fehér és színes *férfi és fiu ingek, gallér és kézeltők* a legjobb minőségben. *Nyakkendők, valódi prágai kesztyűk, pénz- és szivartárczák, esernyők, séta botok.* francia és angol *illatszerek, valódi email ing- és kézeltő gombok, nyakkendő tűk* stb.

(239) 9-10

Kalap különlegességek

valódi angol, olasz és Pless kalapok főraktára.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek!

(Haj-Regulator) egyedüli szer ős haj természetes szín visszanyerésére!

Vizmentes BAGARIA csizmák!

Valódi Jäger-alsók és harisnyák!

SOUKENIK JÁNOS

SZEGEDEN.

ORGONA-ÉPÍTŐ

SZEGEDEN.

Lakása:

Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Gyára:

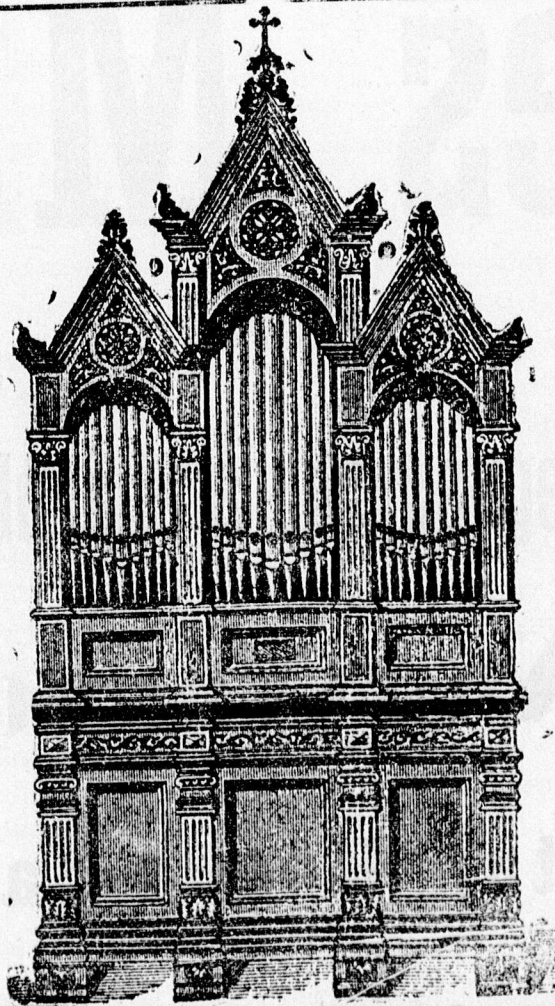
Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Van szerencsém becses tudomására hozni úgy a Főtisztelendő Lelkész uraknak, mint az egyházi Előjáróságoknak és a nagyérdemű községnek, hogy a legujabb igények szerint berendezett gyár-telepemet Aradról a magyar alföld metropoliszába

(228) 8-20 Szegedre

helyeztem át, melynek környékén ez idő szerint gyáramon kívül más hason rendeltetésű ipartelep nem létezik, hogy így a magyar közönség igényeit annál sikeresebben kielégíthessem.

Miután a legjelesebb hazai és külföldi gyárakban az orgona-építés titkait minden irányban elsajátítottam, képes vagyok e téren a legválasztékosabb igényeket is kielégíteni. Minélfogva elvállalok **ÚJ ORGONAK ÉPÍTÉSÉT** bárminő alakban és nagyságban jutányos árak mellett a

legujabb és legpraktikusabb rendszer szerint. Ugyszinte régi orgonák átépítését és javítását jótállás mellett. Továbbá orgonák és zongorák hangolását, évi gondozását és jó karban tartását, valamint harmoniumok előállítását stb.

Uj harmoniumokat kellemes erőteljes hanggal és tartós szerkezettel 75 frittól kezdve számítok.

Elvállalok végre templomi berendezéseket, úgy mint oltárok, szószékek, gyóntató-székek, keresztelő kutak és padok stb. készítését a legjutányosabb árak mellett művészi kivitelben.

Rajzok és költségvetések készítéséért díjat nem számítok.

Mindennemű megrendelést gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen teljesítek

Mély tisztelettel

Soukenik János.

A legújabb
Női Felöltők
Szőrme és Plüch
GALLÉROK

feltétlenül legjutányosabb szabott árakban
csakis

Nemes Mihály

kizárólag

kész női Felöltők legnagyobb áruházában szerezhethők be.

Nagyvárad,

Lévay-palota, Körös-part, (Corso.)